БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 263 (6697)
ДЕКАБРИИН 16 СРЕДА 1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Хүдөөгэй ажалшад тухай халуун анхарал табия

Советскэ хүнэй энхэ амгалан баян дэлгэр байдал тухай парти, правительство үдэр бүриин анхарал табижа байна. «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол энээнэй эли тодо гэршэнь боложо үгэнэ. Манай ороной арадай ажахын гол һалбаринуудай нэгэн болохо хүдөө ажахые бүхы хэмжээгээр хүгжөөгөөд лэ байхада, арад зоной хэрэглэдэг али бүхы зүйлнүүд хаа хаанагүй элбэг дэлбэг болохо, хүнгэн промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эдүүдэй ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ байһаниинь элитэ.

Партиин хараалһан энэ асари ехэ программые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула хүдөөгэй партийна организацинууд колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхы хүсые эдэбхитэйгээр элсүүлхэ уялгатай. Энээнэй тулада олониитын дунда ябуулагдадаг эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри эрид шууд һайжаруулагдаха зэргэтэй байна. Хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд — клубууд, библиотекэнүүд, Культурын байшангууд, улаан булангууд энэ шухала хүдэлмэриие ябуулха бодото гуламтанууд болохо ёһотой. Хэрбээ эдэ эмхи зургаанууд дотор эрдэмтэдэй гү, али хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүд, ажалай түрүү дүй дүршэл тухай кинофильм гү, али колхозно темэ дээрэ зохёогдоһон театральна зүжэгүүд саг үргэлжэ харуулагдадаг байбал хэрэг ажалда ямар ехэ туһа хүргэжэ шадаха байгааб!

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ ябадал гансахан колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй шиидхэхэ хэрэг бэшэ, харин бүгэдэарадай анхаралаа табиха ёһотой эгээн гол, эгээн шухала асуудал мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол соо эли тодоор хэлэгдэнэ. Ушар иимэһээ хүдөө нютагуудай культурна гуламтануудай хүдэлмэриие эдэбхитэй, һонирхолтой, үрэ ехэтэй болгохо ябадал бүхы культурна эмхи зургаануудай хабаадалсаха ёһотой хэрэг болоно. Энэ эрилтые дүүргэхэ талаар манай республика дотор зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Жэшээлхэдэ, Улан-Удын паровоз бүтээлгын заводой Культурын ордоной хүдэлмэрилэгшэд шефтээ абаһан Байкало-Кударын аймагай колхозуудаар һаяхан ябажа ерэбэ. Тэдэнэр гурбан колхоздо, нэгэ МТС-тэ ошожо, лекцинүүдые уншаһан, концертнүүдые харуулһан ба һонирхолтой номуудые абаашажа үгэһэн байха юм. Мүн тэрэшэлэн республикын уранзураашадай Союзай түлөөлэгшэд шефтээ абаһан Сэлэнгын аймагай Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ ба Иволгын аймагай «Улаан-Оронго» колхозуудта ябажа, тус колхозуудай ажабайдалтай танилсаба. Тэрэнэйнгээ һүүлээр шефскэ туһаламжа үзүүлхэ талаар өөһэдынгөө хэхэ хүдэлмэриин түсэб зохёогоод, бүхы уранзураашадай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэбэ. Тэрэ түсэбэйнь ёһоор дурсагдаһан колхозуудай клубуудые шэмэглэхын тула парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй, элитэ ехэ эрдэмтэдэй портредүүд болон бусад картинанууд зурагдаха, лозунгнууд бэшэгдэхэ, ханын газетэ, Хүндэлэлэй доска, хүдөө ажахын хүгжэлтые харуулһан элдэб янзын диаграмманууд түхеэрэгдэхэ байна. Харин саашадаа уранзураашад тус колхозуудта хододоо гаража, элдэб лекци, элидхэлнүүдые уншаха, картинануудай нүүдэл выставкэнүүдые эмхидхэхэ, ханын газетэнүүдые гаргалсаха юм. Эдэ бүгэдэ тэдэнэй хэхэ хүдэлмэриин эхинийнь болоно. Юуб гэхэдэ культурын эмхи зургаанууд шефтээ абаһан колхозуудтаа бүхы культурно-гэгээрэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриие эрид шууд һайжаруулжа, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумээр хараалагдаһан тон ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь малшад, таряашад болон механизаторнуудта эдэбхитэй туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй бшуу.

Гэхэтэй хамта, манай республикын зарим культурна эмхи зургаанууд шефскэ туһаламжа үзүүлхэ талаар колхозууд болон бүхэли аймагуудые абабашье, саарһан дээрэ бэшэһэн уялгаһаа бэшэ юушье хээгүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын коллектив Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн сельсоведэй Орджоникидзын нэрэмжэтэ ба «XVIII партсъезд» колхозуудые шефтээ абаһан аад лэ, мүнөө болотор ямаршье туһаламжа үзүүлээгүй байха юм. Библиотекын директор нүхэр Мирошниченко дурсагдаһан колхозуудтаа ошожо ерэхэ тухай үдэр бүхэндэ болзор гаргаһаар.

Манай ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ театрнууд тон ехэ удхашанартай байһаниинь хэндэшье элитэ. Мүнөө үедэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай гол зорилгые парти, правительствын табяад байхада, манай республикын оперо ба баледэй,ород, бурят драматическа театрнууд өөһэдынгөө репертуарые колхозно ажабайдал тухай зохёогдоһон пьесэнүүдээр нэмээхэ, хүдөө нютагуудаар концертнэ бригадануудые эмхидхэн гаргаха, колхознигууд болон механизаторнуудые урижа, һони һонин спектакльнуудые харуулха ёһотой байгаа. Гэбэшье, энэ талаар мүртэй юумэн үшөөл хэгдээдүй байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Гансахан бурят драмын театр колхозые электрификацилга тухай темэ дээрэ бэшэгдэһэн Д. Батожаповай «Галта мүрэн» гэжэ пьесые табихаар бэлдэжэ байна. Харин оперо ба баледэй театрын коллектив Иволгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозые болон аймцентрын Культурын байшангые шефтээ абаһан нэрэтэй аад, мүнөө хүрэтэр өөһэдынгөө түлөөлэгшэдыешье тэндэ эльгээжэ шадаагүй.

Дээрэ дурсагдаһан алдуу, дутуунууд юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ, республикын Культурын министерство өөһэдынгөө эмхи зургаанудай зүгһөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ эдэбхитэй туһаламжа үзүүлхэ тухай шухала хэмжээнүүдые абанагүй, энэ талаар юрэнхы заабари үгэлгөөр гү, али зүблөө үнгэргэлгөөр өөһэдынгөө бүхы хүтэлбэриие хизаарладаг байха юм. Эгээл тиимэһээ олохон культурна эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организацинуудай секретарьнууд хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгые хуушаараа, үшөөл тоохогүй ябадал гаргадаг байна.

Оронойнгоо хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр оролсоһон колхознигууд, механизаторнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда культурно-гэгээрэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриие улам һайжаруулжа, тэдэниие халуун анхаралаар хүреэлхэ гээшэ республикын культурна фронтын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Үхибүүдэй элүүр мэндэ байхын тула оролдолго гаргана

КОСТРОМО, декабриин 12. (ТАСС). Үхибүүдые эмнэдэг врачуудай конференци эндэ болобо. Тус конференци үхибүүдтэ эмнэлгын-профилактическа туһаламжа үзүүлгын байдалые зүбшэн хэлсэбэ.

Областьдо үхибүүдые эмнэдэг эмхи зургаануудай тоо һүүлэй жэлнүүдтэ олошорбо. Үхибүүдтэ зорюулагдаһан хэдэн санатори хүдэлмэрилнэ. Үхибүүдые эмнэдэг врачуудай тоо олошоржо, мүнөө тэдэнэр район бүхэндэ бии болоо.

Конференци үхибүүдтэ эмнэлгын-профилактическа туһаламжа үзүүлгые саашадань һайжаруулха талаар хэмжээ-ябуулганууды хараалба.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Белорусска ССР. Крупскаягай нэрэмжэтэ Минск оёдолой фабрикада шэнэ үйлэдбэриин корпус баригдажа дүүргэгдэбэ. Эхэнэрнүүдэй пальто болон костюмуудые оёхо цехтэ гурбан конвейер тодхоогдоо. Энэ фабрика үдэр бүхэндэ 600-һаа дээшэ пальто ба костюмуудые оёхо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мастернууд комсомолканууд Нина Шпиков (урда тээнь) Александра Ломако (зүүн гарһаа) шэнэ оёгдоһон костюмуудые абажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Шэнэ сортын саарһан

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Автомат саарһаар стаканчигуудые бэлэдхэнэ. Энэ саарһан һунаагдадаг ба агшаагдадаг юм. Саарһанай центральна научно-шэнжэлэлгын институдай научна хүдэлмэрилэгшэд эдеэ хоолой продуктнуудые багсалхада хэрэглэгдэхэ нимэ саарһа бии болгобо.

Эдеэ хоолой продуктнуудые багсалхада хэрэгтэй шэнэ сортын саарһа бии болгохо талаар хүдэлмэрилхэ эрдэмтэдэй ба инженернүүдэй бүлэг тус институдта эмхидхэгдээ.

Эдэ эрдэмтэд мороженэ багсалха саарһа, какао ба кофе, хүргэгдэһэн жэмэс, фруктнуудые, мүн эдеэ хоолой бусад продуктнуудые багсалха хайрсагуудые зохёобо.

Искусственна волокноогоор, мүн хлопогоор тон нимгэхэн саарһа бүтээн гаргаха, мүн лэ барилгада хэрэглэгдэхэ зузаан картон үйлэдбэрилэн гаргаха шэнэ машина ухаалан зохёогдоо. Линолеум ба паркедэй орондо полдо дэбдихэ тон хатуу каркасна картониие үйлэдбэрилхэ арга тус институдта зохёогдоһон байна.

Жэлэй түсэб дүүргэгдэбэ

ХАРЬКОВ. (ТАСС). «Поршень» гэжэ заводой коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Дизельнэ тракторнуудай хэдэн мянган детальнууд даалгабариһаа гадуур бэлэдхэгдээ.

Предприятиин станочнигууд нормонуудаа нилээд үлүүлэн дүүргэбэ. Ажалай бүтээсэ 8 процентээр ургаа. Продукциин өөрынь үнэ химдаруулагдаа. Жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур хоёр зуу гаран түхэриг алмагдаба.

Мүнөө Харьковта жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн зуу гаран промышленна предприятинууд тоологдоно.

Үргэн хэрэглэлэй товарнуудай эрхим шанарай түлөө

Декабриин 11-дэ металлургическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Московско областной комитедэй президиум хоолой үйлэдбэрилгын московско заводой үргэн хэрэглэлэй цехын хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай зүбшэн хэлсэбэ.

Цехын коллектив арбан нэгэн һарынгаа даалгабариие 110 шахуу процентээр дүүргээ. Түсэбһөө гадуур хоёр мянга хахадһаа дээшэ никелированнэ оронууд гаргагдаа.

Түүхэй эд, материал болон инструментнүүдые гамтайгаар гаргашалһанай ашаар 100 мянга гаран түхэриг алмагдаба.

Социалистическэ мүрысөөнүүдые зүбөөр эмхидхэлгэһээ цехын амжалтанууд дулдыдана гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэбэ. Эндэ бүхы хүдэлмэришэд социалистическэ уялганууды абанхай.

Цехтэ продукциин шанартань ехэ анхарал хандуулагдана. Һүүлшын долоон һарын турша соо үргэн хэрэглэлэй цехтэ худалдаа наймаанай организацинуудай зүгһөө нэгэшье гомодол ороогүй байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхые Москвагай ба областиин металлургическа заводуудай үргэн хэрэглэлэй цехүүдэй профсоюзна организацинуудта дурадхагдаа.

(ТАСС).

Ород литературын институдай шэнэ зохёолнууд

ЛЕНИНГРАД, декабриин 12. (ТАСС). «Ород литературын түүхын» 6-дахи том СССР-эй Наукануудай академиин хэблэлһээ гараба. XIX зуун жэлэй 20—30-дахи жэлнүүдэй литературна ажабайдал тэрээн соо толилогдобо, мүн поэдүүд-декабристнуудай ажабайдал харуулагдаа. Тусхай раздел А. С. Пушкинда зорюулагданхай.

Ород литературын институдай коллектив энэ зохёолые бэлэдхэһэн байна. Энээнэй урда тээхи 5-дахи том Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай урда тээ гаргагдаа юм.

Мүнөө арбан томто зохёолой бусад номуудынь хэблэлдэ үгтөөд байна. Долоодохи томой материалнууд—В. Г. Белинский, А. И. Герцен, М. Ю. Лермонтов, Н. В. Гоголь гэгшэдтэ, наймадахи томой материалнууд—Н. Г. Чернышевский, Н. А. Добролюбов, Н. А. Некрасов, И. С. Тургенев гэгшэдтэ, юһэдэхи томой материалнууд—М. Е. Салтыков-Шедрин, Г. И. Успенский, Ф. М. Достоевский, Л. Н. Толстой гэгшэдтэ зорюулагдаһан байна. Арбадахи том соо А. М. Горькиин ба В. В. Маяковскиин творчестводо гол анхарал хандуулагдана.

Институт бусад хэдэн номуудые бэлэдхэһэн ба хэблэһэн байна.

„Алтан түрэ“ болобо

ОГИЕВКА. (Харьковска область). (ТАСС). Намар таригдаһан шэнииисын гарасань саһан хушалтаяа харбан ургажа, Аким Степанович Грицаин сонхоһоо тодоор ногоорон харагдана. Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин газартаряалангые наран декабрьдашье шарахаяа болидоггүй. Энэ жэлдэ шэниисэ, овощь, хартаабха, сахарна свёклын һайн ургасань энэл газарһаа гараһан байна. Хүдөө ажахын тус артель хэдэн миллион түхэригэй олзо доход абаа.

Аким Степанович—тус колхозые байгуулагшадай нэгэниинь мүн. Урдын таряаша хадаа артельнэ ажахые эмхидхэлгэдэ ехэхэн ашаг туһа оруулалсаһан юм. Аким Степанович тосхонойнгоо бусад нүхэдтэй хамта жэлһээ жэлдэ газар элдүүрилэлсэдэг байгаа. Хэзээ нэгэ ехэ бэшэ байһан колхозой ажахы мүнөө хүдөө ажахын тусхайта томо комбинат болонхой. Гансахан ороохото культурануудай ургасые хэдэн жэлэй урда тээхитэй сасуулбал, хоёр дахин ехээр суглуулаа, мүн лэ хүдөө ажахын олзо доход дүрбэ дахин ехэ болоо.

Аким Степанович Грецаинда бүлэнэрэй һайндэр болобо. Таряаша Аким хани эхэнэртэйгээ хамтадаа табин жэлдэ һууһанай ойе тэмдэглэбэ. Айлшад эдеэ хоол, аяга табаг табигдаһан томо стол тойроод һууна. Урдань батрачка ябаһан, мүнөө колхозой гэшүүн Мария Ивановна үбгэнтээ зэргэлээд һууна. Мүн лэ тэдэнэй үхибүүд «Алтан түрэдэ» ерэнхэй. Грицаитан хүбүүдээрээ омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Тэдэнэр бүгэдөөрөө эрдэмтэй, мүн коммунистнууд болонхой. Демьян учительска институт дүүргээд, мүнөө түрэл тосхондоо багшаар хүдэлмэрилнэ. Петр — эбэртэ бодо малай фермые даагша. Прокопий—Советскэ Армиин майор. Андрей Тихон хоёр дунда һургуулитай болонхой. Михаил гэжэ ашань тэрэшэлэн коммунист, колхоздо автомашиные жолоодогшоор хүдэлмэрилнэ. Татьяна Казахска химико-технологическа институдай студентка. Ашанар-комсомолецууд Владимир ба Виталий гэгшэд арбадахи классуудые дүүргэхэеэ байна. Гушанар—Славик ба Володя гэгшэд мүн лэ һаяар һургуулида ябаха болохонь.

Хүдөө ажахын артелиин түрүүлэгшэ В. Сыпало урдын хоёр ханинарые правлениин үмэнэһөө амаршалба, мүн тэдэнэртэ бэлэг барюулба. Партийна организациин секретарь А. Комаров, газартаряалангай дүрбэдэхи бригадын бригадир В. Лымарь ба бусад олон нүхэд амаршалгын үгэ хэлээ.

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Тракторнстнууд МТС-тэ бусана

Һүүлэй үедэ Бичурын МТС-эй дирекци анханай хэдэн механизаторнуудһаа мэдүүлгэнүүдые абаба. Тэдэ механизаторнууд МТС-тээ бусажа, урдынгаа мэргэжэлээр хүдэлхэ гэжэ шиидэһэн байха юм.

XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Иосиф Иванович Селеваков иигэжэ мэдүүлгэ соогоо бэшэнэ.

«Би хоёр жэлэй турша соо тракторaар хүдэлөө һэм. Теэд нюдэнэйнгөө үбдэһэн дээрэһээ энэ хүдэлмэриие орхихо баатай болоо һэм. Мүнөө КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолтой танилсаад байхадаа һөөргөө МТС-тэ бусаха гэжэ шиидэбэб...»

Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Балтар Бадмацыренович Бадмацыренов, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Арефий Филаретович Непомнящих гэгшэд Советскэ Армиин албанһаа ерээд, хүдэлмэридэ абыт, мэргэжэлээ дээшэлүүлхыемнай курсада эльгээгыт гэжэ МТС-эй дирекцидэ мэдүүлгэ үгөө.

Эдэ нүхэд дирекциһээ хангалтатай харюу абаба.

А. Корытов.

Жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэбэ

Улан-Удын универмагай промкомбинадай коллектив жэлэй үйлэдбэриин түсэб үлүүлэн дүүргэхын тула эршэмтэйгээр тэмсэжэ, декабриин 10-да жэлэйнгээ даалгабари сүм дүүргээ. Тиигээд жэлэй эсэс болотор 100 мянган түхэригэй оёһон хубсаһа үйлэдбэрилхэ гэһэн уялга абаа. Оёлгын мастернууд нүхэд Шенхарева, Нестерова, Бартукова, Моксоева, Хубанова, Михайлова болон бусад «Советскэ худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» парти, правительствын тогтоолоор зоригжоод, ажалай муу бэшэ амжалтануудые туйлана.

Промкомбинадай коллектив продукциин шанарые һайжаруулхын хажуугаар ассортиментыень үргэдхэхэ хэмжээ-ябуулганууды хараалһан байна. Жэшээнь, оёһон хубсаһадай шэнэ фасон бии болгохо, үхибүүдэй үмдэдэг хубсаһанай ассортиментые үргэдхэхэ ба үйлэдбэриие механизацилха юм.

И. Гроссман.

МТС-эй эрхим токарь

Залуу комсомолец, токарь Петр Мирашин Хориин аймагай Хориин МТС-эй коллективэй дунда оролдосото ажалаараа шалгарна. Нүхэр Мирашин мүнөө намар-үбэлэй заһабарилгын сезоной үедэ бүри һайнаар хүдэлмэрилжэ, үдэрэйнгөө нормые 200 процент хүрэтэр дүүргэдэг, МТМ-гэй захилнуудые хододоо һайн шанартайгаар бүтээдэг байна. Оролдосото ажалайнгаа түлөө нүхэр Мирашин ВЛКСМ-эй айкомой хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

С. Сарьянов.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Хориин аймагай Хандагай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр К. П. Машанова, Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. И. Михайлова, Кабанскын аймагай Большая речка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. Д. Лютова гэгшэд 9 үхибүү түрэһэнэйнгөө түлөө «Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 25 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаба.

«Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 30 хүн, «Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 48 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 83 хүн шагнагдаһан байна.

Малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө парторганизациин тэмсэл

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые колхозоймнай гэшүүд ехэ һайшаалтайгаар угтаа.

Түрэл Коммунистическэ партиингаа анхарал оролдолгоор зоригжоһон манай колхознигууд түүхэтэ тогтоолой гараһан үдэрһөө эхилэн ниитынгээ малажалые улам хүгжөөхын түлөө тэмсэжэ ороо.

Энэ тэмсэлые манай партийна эхин организациин коммунистнууд толгойлно. Агитаторнууднай малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа ороһон байна. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, партиин ЦК-гэй удаадахи тогтоолнуудые үргэнөөр тайлбарилна.

Ниитын малажалые саашадань хүгжөөлгын амжалта малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэлгэһөө нилээд ехээр дулдыдаха байна. Тиимэһээ манай партийна организаци малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхэ, тэрэнние амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Манай артелиин гэшүүд үбһэ бэлэдхэхэ, силос дараха түсэбүүдые сүм дүүргэһэн болобошье, набшаһа мүшэр нэмэжэ бэлэдхэһэн, соломо, мэхиинэеэ хүсэд суглуулжа абаһан байна.

Малаа үбһэ тэжээлээр хангахаһаа гадна, тэдэнние дулаан байрада байлгахын шухала байһаниинь элитэ. Манай колхоздо малай байра бариха тусхай бригада 15 хүнһөө бүридүүлэгдэнхэй. Энэ бригадые коммунист нүхэр Б. Цыбиков хүтэлбэрилнэ. Энэ бригадын хүсөөр 70 тугалай, 100 гахайн байха нэгэ нэгэ типовой байранууд шэнээр баригдаа. Үхэрэй байха хоёр дулаалагдаһан байра һэльбэн табигдаһан байха юм.

Малай үбэлжэлгын эхилхэдэ партийна организаци хадаа 3 коммунистнууд ба 5 комсомолецуудые малажал дээрэ нэмэжэ табяа.

Мүнөө адуу малнай бага ехынгээ, тамир шадалайнгаа зэргээр гүүртэнүүд болгон хубаарилагданхай. Үбэлжэлгые мүнөө эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Колхозой малшадта тэжээл хубаарилан даалгажа үгтэнхэй. Үбһэ тэжээл гүүртэнүүдтэ зөөгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, нүхэр Бадмаевагай гүүртэ жэл соо хэрэгтэй болохо тэжээлэйнгээ 30 процентыень газаагаа орууланхай. Малшад хадаа үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалхын, малаа зүбөөр эдеэлүүлхэ ба харууһалхын хойноһоо шармайн тэмсэжэ байна.

Тиихэтэй хамта малшад социалистическэ уялгануудые бэедээ даажа абана. Жэшээлхэдэ, түрүү һаалишад Г. Хайптуева, Б. Будажапова харууһалжа байһан 15—15 үнеэдһээ тус бүриһөөнь нэгэ нэгэ тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээхэ, һү һаалга горьтойгоор дээшэлүүлхэ уялга абанхай.

Малшадай байра байдал һайжаруулха, дулаан хубсаһа хунараар хангаха тухай анхарал табинабди. Энэ жэлдэ малшадай байха хоёр хамтын байра заһабарилагдажа, хэрэгтэй юумээр хангагдаһан байна.

Гэхэ зуура, малшадай дунда агитационно хүдэлмэри үшөө дутамагаар ябуулагдана, социалистическэ мүрысөөн хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Эдэ ехэнүүд дутуунуудые усадхаха хэмжээнүүдые манай парторганизаци абажа байна.

Д. Нимаев, *Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан Шулуутай» колхозой парторганизациин секретарь.*

Ажахыгаа улам түргэнөөр хүгжөөхэ замаар

Кяхтын аймагта колхозууд томодхогдобо

КЯХТА. (Манай тусхай корреспондентһээ). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бодото хэрэг дээрэ түргэнөөр бэелүүлхын зорилгоор Кяхтын аймагай хэдэн багахан колхозуудай гэшүүд артельнүүдээ нэгэдүүлэн томодхохо гэжэ шиидэһэн байха юм. Тиин һүүлэй үедэ Энгельсын ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд, удаань мүн Усть-Кяхтын сельсоведэй Маленковой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд нэгэдэһэн байна.

Һаяхан Усть-Киранска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой центр худар Ленинэй, Сталинай, Ворошиловай, Кировэй нэрэмжэтэ, «Большевик» колхозуудай тэшүүдэй эльгээһэн түлөөлэгшэд—400 гаран колхознигууд олон мори шаргаар, автомашинануудаар сугларба. Эдэ табан колхозуудай гэшүүд артельнүүдээ нэгэдүүлжэ томодхохо гэжэ шиидэһэн байгаа. Табан артельнүүдэй гэшүүдэй хамтын суглаан нээгдэжэ, духовой оркестр Советскэ Союзай Гимн наадаба. Удаадань аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Перевалов табан колхозуудые нэгэдүүлхэ тухай аймгүйсэдкомой гаргаһан шиидхэбэрине уншажа, колхознигуудай хүсэлнүүдэй хангагдаһан тухай мэдүүлбэ.

Эндэхи колхознигууд артельнүүдээ томодхонгүйгөөр партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые амжалтатайгаар бэелүүлхэнь бэрхэтэй гэжэ тон зүб ойлгоһон байха юм. Эндэхи колхозууд жэжэхэн байхадаа артельнэ ажахыгаа түргэнөөр хүгжөөжэ шададаггүй, артельнүүдэй баялигай үндэһэ һуури болохо газар мууса ашаглагдадаг, зарим колхозуудта газарынь уһа мүрэнэй хоёр тээ байдаг, агротехникэ хүсэд бэелүүлэгдэдэггүй байгаа. Зарим колхозууд ехэ газартай ба бэлшээритэй, нүгөөдүүлынь бага газартай, бэлшээритэй гэхэ гү, газарынь тэгшэ бэшээр хубаарилагданхай байгаа. Гадна, огород багаар тэригдадаг, тэрээнһээ олзо доход багаар оруулагдадаг, овощь гүрэндэ тушааха түсэб дүүргэгдэдэггүй, ажалта үдэртэ овощь хубаагдадаггүй, мелиоративна хүдэлмэри хэгдэдэггүй байһан юм. Тиихэдэ колхозууд экономическа, финансова талаараа һула, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха гэхэдээ мүнгөөр дутадаг һэн. Ниитын малажал муугаар хүгжөөгдэдэг, мал үсхэбэрилхэ түсэб олонхи ушарта дүүргэгдэдэггүй, түрүү арга методүүд дэлгэрүүлэгдэдэггүй, культура ехэ гээгдэлтэй байгаа. Гадна, орёо механизмуудтай колхозууд тэрэнээ хүсэд хэрэглэдэггүй һэн. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүсэ ехэтэй зерносушилка бии аад, дүүрэн хүсөөрөө ашаглагдадаггүй байһан байна.

—Колхозуудые томодхолго хадаа артельнэ ажахыдаа түргэнөөр хүгжөөхэ үндэһэ һуури байгуулна, —гэжэ Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой адуушан Цырендылыков хэлэбэ. — Таряанажалай ба малажалай хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилха аргатай болобобди, таряанай жэжэ талмайнууд үгы хэгдэжэ, үргэн ехэ полинуудтай болохомнай, ехэнүүд барилгануудые хэхэ шадалтай болохомнай.

Хамтын суглаан колхоздоо Ленинэй нэрэмжэтэ гэһэн нэрэ олгохо, Усть-Киранда колхозойнгоо центрые тогтоохо, эндэ томо клуб бариха гэһэн шиидхэбэри баталан абаа. Артелиин гэшүүд колхозойнгоо правлениин түрүүлэгшээр Насак Нимаевич Чебаковые нэгэн дуугаар һунгаад, хүдөө ажахын артелиин Устав баталан абаба.

Эдэ колхозуудай томодхогдоһоной эсэстэ административно-управленческэ аппарадһаа 40 — 50 хүн сүлөөлэгдэжэ, фермэнүүдые даагшадаар, бригадирнуудаар ба бусад шухала хүдэлмэринүүдтэ томилогдобо. Энэ томодхогдоһон колхоздо Кяхтын МТС-эй 8 мэргэжэлтэд хүдэлмэрилхэ юм.

Гурбан бурят ба хоёрород колхозуудай нэгэдэлгэ хадаа ахадүү эндэхи зоной үнэхөөрөө һайндэр болоо. Суглаанай һүүлээр духовой оркестр Советскэ Союзай Гимн наадаһан, ёохор ба танца болоһон, кино харуулагдаһан, баярай вечер үнгэргэгдэһэн байна.

Д. Цыренжапов.

ШЭНЭ НОМУУД

Городой номой магазинууд ба киоскнууд шэнэ номуудые олоор абаба. Тэдэнэй тоодо иимэ номууд бии:

А. Ф. Бермант. — Математическа шэнжэлэлгын курс (II-дохи часть). 7 түхэриг 85 мүнгэтэ.

Д. А. Кувакин. — Слесарна хэрэг. 5 түхэриг 15 мүнгэтэ. Энэ ном механизаторнуудай һургуулида һурадаг трактористнууд, комбайнернууд ба тракторна бригадын бригадирнуудта зорюулагдажа хэблэгдэһэн байна.

Сергей Розанов.—Травкын ушаралта ябадал. Повесть. Бурят-Монгол хэлэн дээрэ, 4 түхэригтэ.

Алексей Мусатов. — Стожары. Повесть, 4 түхэриг 85 мүнгэтэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Заиграйн аймагай Эрийскэ леспромхоздо модо ашаалга харуулагдана. С. Марковай фото.

ЭХЭ ОРОНДОО МОДО ЕХЭЭР ҮГЭЕ!

Хандагайн леспромхозой түрүүшүүл

Хандагайн леспромхозой модошод «Модо бэлэдхэлэй промышленностиин гээгдэлые усадхаха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые бэелүүлэн, модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые саг болзор соонь дүүргэхын түлөө эрид шууд тэмсэнэ.

Абаһан уялгануудаа үлүүлэн дүүргэһэн үйлэдбэриин түрүүшүүл олошорно. Мүнөө 1954 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байһан модо таллуулагшад М. Скворцов, В. Сороковиков, Д. Красиков, М. Малышев гэгшэд нормоёо 200—220 процент дүүргэнэ. Мүн модо ашаалагшад нүхэд Авдеев, Гуляев, Батомункоев ба бусад халаанайнгаа даалгабарине хоёр дахин дүүргэнэ.

Автоколонныи эрхим шофернууд амжалтатайгаар ажаллана. Жэшээнь, шофернууд З. Васильев, А. Горобец, Н. Зинченко, Г. Максимов, М. Емельянов, Я. Шапошников болон бусад халаан соогоо 2 рейс хэхын орондо 3—4 рейс хэжэ, түсэбһөө гадуур ехэ модо шэрэнэ.

Модошодой дунда залуу электрохюрөөшэн Гомбо Галсанов хүндэтэй болонхой. Нүхэр Галсанов үнэхөөрөө ажал хэрэгтэ шударгы бэрхэ хүн юм. Электрохюрөөшэнэй хүдэлмэри хүнгэн бэшэ. Тиигэбэшье, нүхэр Галсанов электрохюрөөгөө һайнаар шудалһанайнгаа ашаар үдэрэйнгөө даалгабарине хододоо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг.

Галсановтал адли түрүүшүүл леспромхоздо олошорно.

Леспромхозой модошод ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэһээ гадна, продукциин үные химдаруулхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдоно. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ Нарин гэжэ участогай слесарь Василаки локомобильда уһа дамжуулан оруулдаг насос һайжаруулха гэһэн рационализаторска дурадхал оруулаа. Тэрэнь хэрэглэгдэжэ, жэлэй туршада 10 мянга гаран түхэриг алмаха арга олгобо.

Гэбэшье, тус леспромхозой хүдэлмэридэ дутуунууд үшөөл бии. Социалистическэ мүрысөөн бригада, участогууд бүхэнэй хоорондо дэлгэрүүлэгдэбэшье, абтаһан уялгануудай ямараар дүүргэгдэдэгынь саг соогоо шалгагданагүй. Тиимэһээ зарим модошодой нормоёо дүүргэхэгүй баримтанууд үзэгдэнэ.

Леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ мэтын дутагдалнуудаа ойрын үдэрнүүдтэ усадхажа, предприятияа республикын түрүү леспромхозуудай зэргэдэ гаргаха уялгатай.

Р. Гомбоин.

Юундэ гээгдэдэг леспромхоз бэ?

Итанцын леспромхоз «Забайкаллес» комбинадай томо предприятинуудай нэгэн юм. Тус леспромхоз мэргэжэлтэй кадрнуудаар, шэнэ техникээр дүүрэн хангагданхай.

Гэбэшье, энэ леспромхоз мүнөө гүнзэгы таһалдалда оронхой. 1953 оной үнгэрһэн 11 һарын туршада жэлэйнгээ түсэбые модо бэлэдхэлгээр 77 процент, шэрэлгээр 69 процент дүүргэһэн байна. Леспромхозой хангалтагүй хүдэлмэриин шалтагаан юуб гэхэдэ, эндэ ажалай эмхидхэл һула, намар-үбэлэй сезондо бэлэдхэл муугаар хэгдэһэн байгаа. Мүнөө леспромхозойхид нёдондонойхиһоо холо муугаар хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, нёдондо жэлдэ эндэ сүүдхэ соо дунда зэргээр 600 кубометр модон шэрэгдэдэг байгаа һаа, мүнөө жэл сүүдхэ соо оройдоо 300 кубометр шэрэгдэнэ. Хүдэлмэришэдэйнь ажалай бүтээсэ үдэр соо дунда зэргээр миил хахад кубометр болоно.

«Модо бэлэдхэлэй промышленностиин гээгдэлые усадхаха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол гараһаар үнихэн болобо. Гэбэшье, тус леспромхозой директор нүхэр Опак, главна инженер нүхэр Кубальский гэгшэд предприятиингаа хүдэлмэрине һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ саг соонь абаагүй. Иимэһээ модо отолжо эхилхэ үедэ дээдэ складуудта талмай бэлэдхэгдээгүй, нүүдэл электростанцинуудта зохид газар байгуулагдаагүй, модо шэрэхэ харгынууд заһабарилагдаагүй байгаа. Жэшээлхэдэ, Узкая падь гэжэ пунктын модо шэрэхэ харгын заһабарилагдаагүйһөө боложо, тэрээгээр машинын ябаха аргагүй. Тиимэ хадань автомашина ба бусад механизмууд түргөөр эбдэрнэ, элинэ. Мүн шофернууд нэгэ рейсдэ 40—60 минута ябахын орондо 2 час шахуу сагаа гээнэ. Энэ мэтын шалтагаануудһаа боложо механизмууд дүүрэн хүсөөрөө ашаглагданагүй.

Гадна, модошодой байдаг гэр байранууд ба ОРС-ынь магазинууд үбэлэй үедэ һайнаар хүдэлмэрилхөөр бэлэн болгогдоогүй. Жэшээнь, Бурля гэжэ тосхондохи пекарни муу бэлэдхэлтэй дээрэһээ хүдэлмэришэдые хилээмээр таһалдуулна. Мүн Подрядки гэжэ мастерска участогта магазин ба котлопункт эмхидхэгдээгүй. Леспромхозой участогууд дээрэ тракторнууд болон электростанцинуудта жэжэ заһабарилга хэхэ байранууд бэлэдхэгдээгүй.

Эдэ участогуудта модо ашалгын ба шэрэлгын хүдэлмэриин эмхидхэгдээгүй дээрэһээнь автомашинанууд 2—3 часай туршада миин байжа сагаа үнгэргэнэ. Мүн модо отологшодойшье ажал хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Хүдэлмэришэд үглөөгүүр ажалдаа ошохо транспортаар хангагдаагүй. Тэдэнэр ажалдаа ябгаар ошодог, ерэдэг дээрэһээ хүдэлмэриин үдэрые дүүрэн ашагланагүй.

Колхозуудһаа ерэһэн сезонно хүдэлмэришэдэй ажал бүришье муугаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээнь, Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо ерэһэн 38 хүн зэр зэмсэггүй ба гэр байрагүй дээрэһээ 20 гаран үдэрэй туршада ажалгүй байгаа.

Модо бэлэдхэгшэдтэ ажаһуудалай һайн услови байгуулагдаагүй дээрэһээ леспромхозой 50 процент шахуу хүдэлмэришэд халаанайнгаа нормые дүүргэдэггүй байна.

Пунктнууд болон участогуудай начальнигууд, мастернууд ажалай журам бэхижүүлхэ талаар өөдтэй хүдэлмэри хэнэгүй, заримдаа ажалай журам өөһэдөө эбдэдэг юм. Узкая падь гэжэ пунктын начальник нүхэр Бухаев, мастер нүхэр Болтенко гэгшэд хүдэлмэриин үедэ архидажа ябадаг. Леспромхозой дирекци ба партийна организаци эдэ баримтануудые мэдэжэ байбашье зохихо хэмжээ абанагүй.

Модошодой дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Хүдэлмэришэдэй дунда ба участогуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй.

В. Тарабаев.

Зүбөөр, ойлгосотой тодоор оршуулха

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие эрид үгжөөжэ, хүн зоной байдалые улам һайжаруулха, энээнтэй нэгэн хамта хүндэ промышленностиие али болохоор саашань хүгжөөхэ зорилгонуудые партимнай бүхы советскэ арадай урда табина. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ манай газетэнүүд угаа ехэ үүргэтэй.

ВЛКСМ-эй областной ба Улан-Удын городской комитедүүдэй орган «Бурят-Монголой комсомолец» газетэ ород, бурят хэлэнүүд дээрэ зэргэ хэблэгдэн гарадаг. Энэ газетэдэ оршуулга ехэнхи хубииень эзэлнэ. Үргэн ниитэ зондо газетын ойлгогдосотой, тодо байха ябадал оршуулгын шанарһаа нилээд ехээр дулдыдадаг. Гэбэшье, тус газетэдэ толилогдожо гараһан материалнууд оршуулгын талаар ехэ дутагдалтай байна. Гол дутагдалынь гэхэдэ, олохон материалнууд буруугаар, ондоо удхатай болгогдожо оршуулагдана. Мүн тэрэшэлэн заримдаа статьянуудай шухала хэрэгтэй газарнуудынь хаягдажа, балар муу удхатай болгогдодог байха юм. Жэшээнь, газетын энэ оной декабриин 10-най номерые абаад үзээ. «Фермэ дээрэ болоһон хөөрэлдөөн» гэһэн Б. Оленинэй статья түрүүшын хуудаһанда толилогдонхой. Тус статья тон буруугаар, тад ондоо удхатай болгогдожо оршуулагдаһан байна. Ород текст соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Это врач Никольского врачебного участка Лидия Алексеевна Ершова.

— Что расскажете нам сегодня, Лидия Алексеевна? — обращаются к ней доярки.

—Проведу беседу о заболеваниях гриппом и борьбе с ним.

В просторном помещении собрались доярки, пастухи, скотники. Врач начала очередную беседу на санитарно-просветительную тему.

Врач Л. А. Ершова активно участвует в работе Никольского сельского объединения лекторов».

Теэд энэнь иигэжэ «оршуулагдашоо»:

«Энэ хадаа Никольско пунктын ветврач Лидия Алексеевна Ершова гэгшэ байгаа.

— Маниие юугээр баярлуулха гээшэбта? — гэһэн асуудалтайгаар һаалишад тэрээндэ хандана.

— Танай малнууд һайн.

— Биднэр өөһэдөө халуурдаг, ханяадаг шэнги болоод байнабди. Туһаламжа үзүүлхэгүй гээшэ гүт?

Сэхыень хэлэхэдэ, ветеринарна врач Л. Ершова гэгшэ Никольско хүдөөгэй лекторнүүдэй нэгэдэлдэ тон ехэ амжалтатайгаар хабаадалсадаг түлөөдөө хүн зониие эмшэлгые баһал һайн мэдэдэг байба».

«Московско метрогой барилга дээрэ» гэһэн ТАСС-эй материал соохи: **«Метростроевцы развертывают работы на новых линиях пятой очереди»** гэһэн мэдүүлэл: **«Мүнөө метро байгуулагшад табадахи ээлжээнэй шэнэ лини түхеэрхээ бэлэдхэжэ байна»** гэжэ мүн лэ буруу удхатайгаар оршуулагданхай.

«Хададахи застава» гэһэн кинорецензиин оршуулга ехэ дутагдалтай. **«В нем (т. е. в фильме Ц. Б.) показаны будни пограничной заставы, полные опасных приключений»** гэһэн мэдүүлэл оройдоошье ойлгогдохогүйгөөр иигэжэ оршуулагдана: **«Тэрээн соо болодог уршаг аюулнуудтай ушардаг хилэ сахилгын заставануудай сэрэгшэд тухай хэлэгдэнэ».** Энэ рецензи сооһоо үшөө нэгэ жэшээ абажа харуулая. **«Одна из них (т. е. шпионских организаций Ц. Б)... расположилась недалеко от нашей границы»** гэһэн мэдүүлэл: **«Тэдэнэрэй нэгэн... манай хилэ дээрэ бии болоһон байгаа»** гэжэ оршуулагданхай (дээрэһээ гурбадахи аозац соо). Иигэжэ рецензиин удхань хазагайруулагдажа, ойлгосогүй болгогдоо.

Эсэстэ, энэ номерой дүрбэдэхи хуудаһанда толилогдоһон «Эгээн түрүүшын механическа лаборатори» гэһэн материал абая. **«Здесь проводились испытания русских цементов, в частности известное «цементное состязание 1889 года», где было установлено, что продукция отечественных цементных предприятий не уступает заграничным»** гэһэн мэдүүлэл иигэжэ оршуулагданхай. **«Энэ лаборатори соо манай ороной элдэб цементнүүд, тусхайлан хэлэбэл, 1899 оной мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн цемент бүтээгдэдэг байһан юм».** Эндэ эсэгэ ороной наукын нэрэ алдар тухай шухала үгэнүүд статья сооһоо хаягдашана.

Тэрэшэлэн Кяхтын аймагай комсомольско конференци тухай ба бусад материалнууд мүн лэ иимэ алдуу шутуунуудтайгаар оршуулагдаһан байха юм.

Ноябриин 7-ной номерой түрүү бэшэг соо **«Они радуются каждому нашему успеху и оказывают горячую поддержку в борьбе советского народа за мир против империалистических поджигателей войны»** гэһэн мэдүүлэл иигэжэ оршуулагданхай: **«Тэдэнэр хадаа манай амжалта бүхэндэ баясажа ба советскэ арадай империалистическэ шэнэ дай үүдхэгшэдэй урдаһаа, эб найрамдалай түлөө тэмсэлыень халуунаар дэмжэнэд».** Эндэ үгэнүүдынь мэдүүлэл соо һуурияа олоогүй дээрэһээ балар муу удхатай боложо, ехэ хажараар дуулдана. Энэ мэдүүлэлые иигэжэ оршуулха байгаа: «Тэдэнэр амжалта бүхэндэмнай баясана, империалистическэ дайн сэрэг үүдхэгшэдтэ эсэргүү, эб найрамдалай түлөө советскэ арадай хэдэг тэмсэлые халуунаар дэмжэнэ».

Мүн энэ номерто хэблэгдэһэн ВЛКСМ-эй обкомой VI пленум тухай тоосоон харюусалгагүй муугаар оршуулагдаа. Жэшээлхэдэ: **«У областной комсомольской организации есть все возможности взять на себя обязательство изготовить к весне 1954 года не менее 10 миллионов торфо-навозо-перегнойных горшочков»** гэһэн мэдүүлэл иигэжэ оршуулагдана: «Областной комсомольско организаци хадаа 1954 оной хабар болотор 5 миллионһоо доошо бэшэ рассада ургуулха горшоогхонуудые бэлэдхэхэ уялга өөһэдтөө даажа абаха дүүрэн арга боломжотой» г. м.

Энээнһээ гадна, мүн ород текстыень һажаалган дахуулжа оршуулһан баримтануудшье бии.

Эдэ жэшээнүүд юу харуулнаб гэхэдэ, оршуулагшань материалай идейнэ удхые зүбөөр харуулхые оролдонгүйгөөр, һанаанһаа аблжа, өөрынгөө дура зоргоор хазагайруулан оршуулжархина. Тиихэдэнь газетэдэ толилогдоһон статьянуудай удхань уншагшадта ойлгосогүй гү, али балар муу болошоно.

Оршуулга зүбөөр, ойлгосотой тодоор хэгдэдэг байха ёһотой. Энээнэй тулада оршуулжа байһан материалайнгаа идейнэ удхыень үнэн зүбөөр харуулха, нүгөө талаһаа, удхаарнь тааруулан бурят болгожо оршуулха шухала.

Оршуулга хадаа харюусалгатай ба хүндэтэй творческо хүдэлмэри мүн. Энэ шухала хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандажа болохогүй.

ВЛКСМ-эй обком, «Бурят-Монголой комсомолецын» редакци газетынгээ оршуулга һайжаруулхын тулада зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Ц. БУДАЕВ.

Гээгдэлдэ ороһон загаһанай завод

Парти ба правительство загаһанай промышленностиин хүдэлмэришэдэй урда харюусалгатай зорилго табяа. Эдеэ хоолой продуктнуудые элбэг дэлбэг болголгодо загаһашад горьтойхон үүргэ эзэлхэ байна. Загаһаар хэгдэһэн эрхим һайн шанартай продуктнууд улам ехээр наймаалагдаха ёһотой.

Гэбэшье, манай республикын загаһанай зарим предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд урдаа табигдаһан энэ зорилгоёо хангалтагүйгөөр бэелүүлнэ. Горячинскын загаһанай завод (директорынь нүхэр Якушев) загаһа баридаг колхозуудтайгаа хамта 11 һарынгаа түсэбые дүүргэнгүйгөөр, гүрэндэ аяар 3500 центнер загаһа дутуу үгэһэн байна. Иимэ хангалтагүй хүдэлмэриин шалтагаан юуб гэхэдэ, тус заводой хүтэлбэрилэгшэд зунай сагта гансахан участок дээрэ агнуури эрхилээд, холын нуурнуудта экспедиционно барилгануудые эмхидхээгүй байгаа.

Гадна, тус заводой загаһашад үбэлэй үеын хүдэлмэридэ хангалтагүйгөөр бэлэдхэһэн, мүльһэн дороһоо загаһа барилгые саг соонь эхилжэ, саашадань һайнаар эрхилжэ шадаагүй. Загаһашадай бригадануудай дунда социалистическэ мүрысөөн һулаар эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдэ, зунай сагта загаһа барилгын зэр зэмсэгүүдые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэжэ шадаагүй байгаа. Мүнөөшье эдэ дутагдалнууд үшөөл усадхагдаагүй байһаар.

Мүн тэрэшэлэн Кабанскын загаһанай заводой (директорынь нүхэр Остапенко) коллектив муугаар хүдэлмэрилнэ. Үнгэрһэн 11 һарын туршадотор энэ заводой загаһашад 11900 центнер загаһа гүрэндэ тушааха аад, 10 061 центнер тушаагаад байна.

Энэ заводой хүтэлбэрилэгшэд омулиин түрһээ хаяад бусаха сагые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха ёһотой байһанаа мэдэжэ байгаад юушье хээгүй. Тиимэһээ загаһа барилгаараа тон ехэ гээгдэлдэ ороод байха юм. Энэ үдэрнүүдтэ мүльһэн дороһоо загаһа барилгаар олохон бригаданууд нормонуудаа дүүргэнэгүй.

Загаһанай заводой хүтэлбэрилэгшэд загаһашадай колхозуудта хүдэлмэриин эмхидхэлэй, баригдаһан загаһануудые тушааха талаар хэрэгтэй туһаламжа үзүүлнэгүй.

Республикымнай загаһашад хүдэлмэридэхи дутагдалнуудаа түргөөр усадхажа, жэлэйнгээ даалгабарие саг болзор соонь дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлхэнь тон шухала.

С. Петров.

ҮДЭРЭЙ ТЕМЭДЭ

Хүдөө нютагуудта спортивна хүдэлмэриие һайжаруулха

Коммунистическэ партии, Советскэ правительство хадаа манай ороной ажалшадые элүүр энхэ, хүхюун согтойгоор хүмүүжүүлхэ тушаа туйлай ехэ анхарал хандуулна. Спортын талаар шэнэ амжалтануудые туйлахын тула бүхы условинууд бидэндэ байгуулагданхай.

Физкультурна хүдэлөөн хадаа оронойманай колхозно тосхоной ажалшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Манай республикын колхознигууд-спортсменүүд республиканска, область хоорондын, Российска Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө элдэб мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа, муу бэшэ үрэ дүн туйладаг байһаниинь элитэ. Колхознигууд-спортсменүүдэй дунда значкистнууд болон разряднигууд олон.

Зүгөөр республикымнай Сэлэнгын, Зэдын, Тарбагатайн, Тоэиин болон бусад зарим аймагуудта физкультурна хүдэлмэри һайн гэжэ хэлэхын аргагүй. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагые абаад үзэе. Тэндэ «Колхозник» гэжэ спортивна общество анха түрүүн байгуулагдаһан аад, мүнөө тэрээн тухай һурагшье дуулдахаяа болишоо. Тиимэ хадань колхозно залуушуулай дунда энэ хүдэлмэриие хэн эрхилхэ болоноб?

Спортивна хэмжээ-ябуулгануудые хүтэлбэрилхэ физкультурна коллективүүдэй хүдэлмэри үни хада унтаранхай. Колхозно залуушуулай сүлөөтэй сагтаа бэе махабадаа һайжаруулан, спортивна нааданнуудые эрхилхэ талмай дурсагдаһан аймагай нэгэшье колхоздо үгы байһаар.

Мүнөө үбэлэй спортивна сезоной түлэг дундаа ябажа байхада колхозуудһаа байтагай, аймагай центртэшье санаар. конькигаар урилдаануудые үнгэргэхэ янзагүй байна. Каток түхеэрэгдэнэгүй. Тэрэшэлэн аймагай худалдаа наймаанай организацинууд спортивна хэрэгсэлнүүдые дутамагаар асарна.

Аймгүйсэдкомой элүүрые сахиха таһаг өөрынгөө мэдэлдэ хуушарһан 5 паар коньки, 3 паар сана, 11 хүнэй үмдэхэ спортивна костюм, 1 сеткэ гэхэ мэтын лэ зөөритэй. Иимэхэн «база» физкультурна хүдэлмэриие үргэнөөр эрхилхэ эрилтые хангаагүй.

Партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум ороной хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ хүдөөгэй залуушуулые үргэнөөр хабаадуулхые уряалан байна. Энэ түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхэ ябадалда комсомолецууд ба залуушуул эрхим агитаторнууд, пропагандистнууд байха ёһотой. Тиимэһээ тэдэнэр мүнөө үбэлэй үедэ санаар ябалгын культурна болон агитбригаданнуудые эмхидхэн, холын фермэ, гуүртэ, бригаданнуудта ошожо, малшад, таряанажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда политическэ болон культурна хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй бшуу.

Энээнэй тула хүдөө нютагуудта спортивна хүдэлмэриие эрид шууд һайжаруулха гээшэ аймагуудай партийна, советскэ, комсомольско, профсоюзна органуудай шухала зорилго мүн.

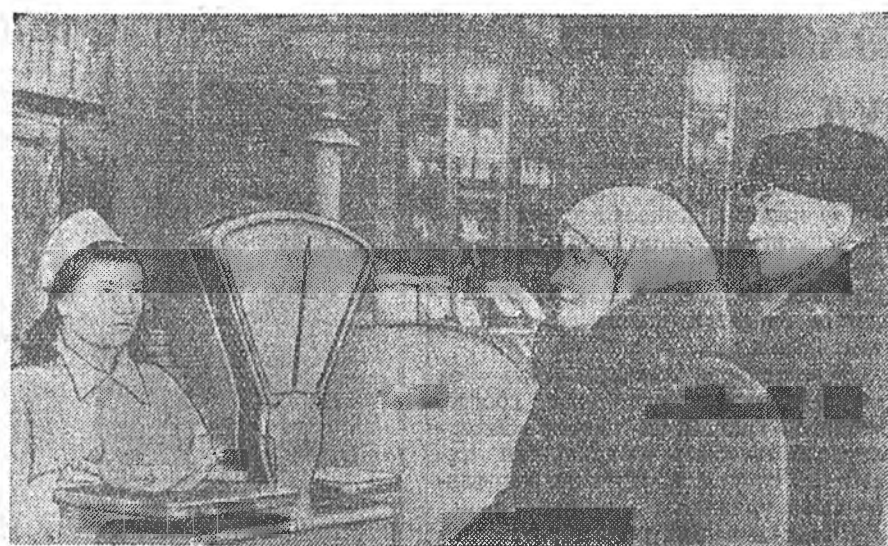

«Гастрономой» Бурят-Монголдохи конторо ноябрь һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид—ноябриин 26-да дүүргээ һэн. Тус конторын № 3 магазин һарынгаа түсэбые мүн ноябриин 25-да дүүргэһэн байна. Декабрь һарада энэ магазин баһа һайнаар хүдэлмэрилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: № 3 магазинай эрхим продавец комсомолка Любовь Красавина хүдэлмэрилжэ байна. А. Мантаевай фото.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД

Нобшо удаанаар хүдэлмэрилнэ

Хориин аймцентртэхи Октябриин XX жэлэй ойн нэрэмжэтэ промартель нобшо удаанаар хүдэлмэрилнэ. Тус артель ажалшадай захилнуудые һайнаар дүүргэжэ шаданагүй, удаан саг соо барина. Хубсаһа оюулхын тула хэдэн дахин ябажа, сагаа дэмы гээхэ ушарнууд нэгэнтэбэшэ үзэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, нэгэ бриджэ оюулха гэжэ октябриин эхеэр би промартель ошоо һэм. Оёдолой цехые даагша нүхэр Махаловай үгы байһан дээрэһээ тэрэниие удаан саг соо хүлеэһэн байнаб. Хэды дахин ябажа, захилаа арай гэжэ үгөөб. Арбаад хоногой үнгэрһэн хойно оёгдоһон захилаа абаха гэжэ промартельдэ ошобоб. Цехые даагша мүн лэ үгы, минии захилшье дүүргэгдээгүй байгаа. Ноябриин һайндэр болотор оёхобди гэжэ найдуулһан юм. Теэд һайндэр болотор минии захил дүүргэгдээгүй. Тус артельдэ олон дахин ябабашье бриджэ оюулжа шадангүй, бүдөө бусаажа абаһан байнаб. Гансашье минии бэшэ, харин олон хүнүүдэй захил саг соогоо дүүргэгдэнэгүй. Энэ артель ажалшадай захилнуудые 2—3 һара соо баридаг юм. Мүн эндэхи сабхиин цех мууга хүдэлмэрилнэ, ажалшадай эрилтые хангажа шаданагүй.

Энээн тухай промартелиин түрүүлэгшэ нүхэр Базаровта хэлэхэдэ, «Теэд, захилаа һөөргэнь абыт», гэжэ шэрүүнээр харюусадаг.

Ц. Цыдыпов.

Столовын хүдэлмэриие һайжаруулха

Механизаторнуудые эдеэ хоолоор һайнаар хангахын тула Закаменай МТС-эй дэргэдэ столово нээгдэһэн байгаа. Михайловска сельпогой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Жундуев) столово нээгээд лэ һанаагаа амаржа, тэрээн тушаа һаналаа табихаяа болишоо. Энэ столово механизаторнуудай эрилтые хангажа шаданагүй.

Эндэ ариг сэбэр сахигданагүй, эмхи гуримгүй байдалтай. Эдеэ хоол хэжэ үгэдэг амһартануудынь муугаар угаагдана. Столовын повар муухай халадтай байдаг.

Столоводо эдеэ хоол үдэр бүри нэгэ янзын байдаг, амтагүйгөөр буйлуулагдадаг. Буфедтэнь хүйтэн эдеэн, консервэ, папирос гэхэ мэтэнүүд хомор байдаг. Эдеэлхэ гэжэ ерэһэн хүнүүдые түргэнөөр ба культурнаар хангаха хэрэгтэ анхарал табигданагүй.

Столовые даагша нүхэр Юможапов элдэб янзын эдеэ хоол һайнаар, амтатайгаар буйлуулха, механизаторнуудай эрилтые гүйсэд хангаха гэжэ оролдоногүй.

С. Попов.

Тобшо сигналнууд

Муугаар хүдэлмэрилнэ. «Боевик» гэжэ промартелиин (Сэлэнгэ) сабхиин цех ажалшадай эрилтые хүсэд хангажа шаданагүй. Сабхи, мүн бусад гуталнуудые муугаар заһабарилдаг байна. Энээн тухай ажалшадһаа гомодолой хэды оробошье, промартелиин правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Кайгородов) хүдэлмэриингөө шанарые һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна.

В. Иванов.

Заһабарилагдаагүй байһаар. Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай сомоной Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо медицинскэ пункт бии гэжэ нэрэтэй юм. Теэд, энэ медпунктын гэр үнинэй заһабарилагдаагүй, муу байдалтай болонхой. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд гэрыень заһабарилжа, медицинскэ һайн пункттай болохобди гэжэ колхознигуудые, пунктын хүдэлмэрилэгшэдые үнинһөө хойшо хооһоор найдуулна.

Ц. Д. Базарсадуев.

— ЯРУУНЫН — АЙМАГТА

НЭМЭЛТЭ ТҮЛЭБЭРИНҮҮДЫЕ АБАНА

Үльдиргын сомоной «Коммунизм» колхозой эрхим малшад адуу малаа һайнаар үсхэбэрилһэнэйнгөө түлөө нэмэлтэ түлэбэринүүдые абаба. Жэшээлхэдэ, № 2 ОТФ-гэй хонишон Дулсан Найданова 7 хони, хонишод Доржо Бошоктуев, Гарма Цыдыпова гэгшэд 5—5 хони абаһан байна. Тиихэдэ тугалшан Ольга Лактионова 25 тугалнуудые һайнаар тэнжээһэнэйнгээ түлөө 1 тугал абаа. Мүн олон хонишод, адуушад ба һаалишад нэмэлтэ түлэбэри болгон хонидые абаба.

НОРМОЁО ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭНЭД

Эгэтын МТС-эй механизаторнууд тракторнууд болон хүдөө ажахын бусад машинануудые заһабарилга дээрэ эрхимээр хүдэлмэрилжэ, үдэр бүхэнэйнгөө даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэнэ. Мүнөө тэндэ нормоёо дүүргэдэггүй механизатор үгы. Жэшээлхэдэ, токарьнууд Иннокентий Уваров, Петр Иванов, Зартын Хакимов, электрогагнуурша Мунко Базаров, түмэршэ даргашуул Базаржап Дондоков, Митып Цырендоржиев, Нурбо Дашинимаев ба тракторай заһабарилагшад Иван Новиков, Бадма Марабаев, Георгий Тупов ба бусад нормоёо хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай амжалта туйлана.

ПЛЕМЕННОЙ ХҮДЭЛМЭРИ ЯБУУЛАГДАНА

Яруунын аймагай һү-мяханай совхозые племенной эбэртэ бодо малай рассадник болгожо, республикын хойто районуудые үүлтэртэ малаар хангаха зорилго табигдаба. Мүнөө һайн үүлтэрэй 103 толгой хашарагуудые, 120 тугалнуудые, 120 буха бурууннуудые таһалжа, № 2 фермэ дээрэ һайн типовой байрануудта байлгадаг, эрхимээр харууһалдаг болобо. Эдэ малда концентрат, шэмэтэ тэжээл элбэгээр үгтэнэ.

ПАЙЩИГУУДАЙ СУГЛААНУУД

Мүнөө аймагай сельпонуудта пайщигуудай суглаанууд боложо байна. Эндэ һаяхан Эгэтын Адагай сельпогой пайщигуудай суглаан боложо, зуу гаран хүнүүд хабаадаба. Тэндэ сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Д. Базаров 10 һарын турша соо сельпогой хэһэн хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл хэбэ. Сельпо эд бараа наймаалха түсэбөө дүүргэбэшье, ехэхэн дутагдалнуудтай гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Делегадууд сельпогой хүдэлмэриин дутуу дунданнуудые элирүүлэн шүүмжэлхэ зуураа, хүдөөдэ худалдаа наймаа һайжаруулха тушаа шанга эрилтэнүүдые табиһан байна.

Ц. Дандаров.

Нэгэ акттай пьесэнүүд тухай

Һүүлэй үедэ манай уранзохёолшод-драматургнууд нэгэ акттай пьесэнүүдые яһала олоор бэшэдэг боложо байна. Теэд эдэ бүгэдэ нэгэ жэгдэ һайнаар, һонирхолтойгоор зохёогдоһон бэшэ байха юм. Эдэ пьесэнүүдэй зарим нэгэниинь уранһайханайнгаа болон идейнэ талаараа муу бэшээр бэшэгдэнхэй. Гэбэшье, олонхи пьесэнүүдынь ехэхэн дутуу дунданнуудтай.

Дээрэ хэлэгдэһэнээ баримталан харуулхын тулада хүдөөгэй самодеятельностьдэ туһаламжа болгон 1952 ондо Арадай творчествын республиканска байшангай бэлэдхэн гаргаһан эстрадна сборнигые шэнжэлэн хаража үзэе.

«Шүүбэри» гэжэ Д. Батожаповай нэгэ акттай комеди тэндэ хэблэгдэһэн пьесэнүүд доторһоо удхаараа ба уранһайханайнгаа талаар муу бэшээр бэшэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Драматург Батожапов комеди дотороо үбгэ һамган хоёрой хоорондохи харилсаае таарууу зохидоор харуулжа шадаа. Юуб гэхэдэ, зохёол дотор багахан баримтые (облигациин шүүбэриие) хэрэглэн, уранзохёолшо хадаа ямар нэгэн шухала хэрэгэй гараадхихада, зарим гэр бүлэдэ ямар түхэлэй хөөрэлдөөн болодог бэ, хайшан гэжэ шиидхэгдэдэг бэ гэжэ харуулна.

Дээрэ дурсагдаһан пьесын зарим тэды дутуу дунданнуудтай байбалшье, бусад нэгэ акттай пьесэнүүд идейнэ болон уранһайханайнгаа талаар ехэхэн дутагдалнуудтай. Эдэ зохёолнуудай гол дутагдалынь юуб гэхэдэ, үйлэ хэрэгые хурсаар, тэмсэлтэйгээр хүгжөөхэ, уншагшадые (харагшадые) һонирхуулха зүрилдөөн пьесэнүүд дотор мүртэй оруулагдаагүй. Жэшээлхэдэ, 1952 оной эстрадна сборнигууд дотор залуу драматург Д. Тапхановай нэгэ акттай 2 пьесэ толилогдонхой. Эдэ пьесэнүүд бодото зүрилдөөнүүд дээрэ байгуулагдаагүй байһан тула ажабайдалые хазагай буруугаар харуулна, пьесэнүүд дотор боложо байгаа үйлэнүүдтэ этигэхэнь бэрхэтэй. Мүн тиигээдшье хоёр зохёолойнь наадаха нюурнууд бэе бэеһээн бага илгаатай, ямар бэ даа, нэгэ хэбээр бии болгоһон юумэдэл адли байна.

«Раднын дүтын нүхэр» гэжэ Д. Тапхановай нэгэ акттай пьесые тодорхойгоор хаража үзэе. Энэ пьесэ хадаа манай залуушуулай гэр бүлэ боложо түбхинэн һууха асуудалда зорюулагданхай. Тиимэһээ тэрэниие зүбөөр харуулхын тула мэргэжэл шадабари ба ажабайдалые һайса мэдэхэ шухала. Харин нүхэр Тапханов өөрынгөө пьесэ бэшэхэдээ энээниие хараадаа абаагүй: Пьесын гол наадаха нюурнууд Даша Дарима хоёр айлайхи болоод, ажаһуужа эхилнэ. Теэд түрүүнһээ эхилжэ, эдэ хоёрой хоорондо дураа гуталсажа, бэе бэедээ өөдэрхэлдэхэ ябадал гарана. Иигэжэ пьесэ дотор зүрилдөөн эхилбэ. Саашадаа бүри һонин юумэн болохонь гэжэ уншагшын хүлеэжэ байхада, харин һонирхолнай тэрэ дороо дууһашана. Удаадахи үйлэнүүд тон һулаар хүгжэнэ. Рална гэжэ нэрэтэй Дашын дүтын нүхэр тэдэ хоёрые эбтэй болгохо гэжэ оролдоно. Радна Даша хоёрой хоорондо ойро зуура яһала сортоотой хөөрэлдөөн болоно Энэ хөөрэлдөөмнай бүри шангархань, хэрэгэй зүб буруе Даша ойлгонгүй нэгэ хэды соо ябахань алтай гэхэдэ, харин тэрэмнай удангүй зүб ябадалтай һайн хүн болошоно. Энэ пьесэ дотор Дашын ухаа мэдэрэлдэ болоһон хубилалта үнэншэмөөр, удаа дараалан харуулагдаагүй. Хаанаб даа, хүшэгын саана Даша «оглогорной» «мэдээ ороно» хэбэртэй. Иимэ халирхайгаар бэшэгдэһэн пьесэнүүд уншагшадай анхарал таталтай гээшэ аал?!

Гадна, тус пьесын хэлэн дэн үлүүгээр гоёогдонхой, шэхэндэ хажар болоһон элдэб үнгын үгэнүүд эндэшье, тэндэшье дайралдана.

1952 оной эстрадна сборнигто толилогдоһон «Арадай тэмсэл» гэжэ Ч. Генинов Б. Аюшин хоёрой хамтадаа бэшэһэн пьесэ дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэлгэржэ байгаа эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ зорюулагданхай. Зүгөөр энэ пьесые уншажа байхада ондоо, урдань уншагдаһан зохёолнууд һанаанда ороодхино. Арадай сэрэгшэдэй түлөөлэгшэдэй образые эли тодоор харуулхын орондо пьесын авторнууд гоё һайхан үгэнүүдые үлүүсэ олоор хэрэглэнэ. Жэшээнь, «американска галзуурһан империалистнуудые үлдэн намнаха» гэжэ хэлэхын орондо, таряашан үбгэн ута гэгшын монолог хүгшэндөө уншана (үнгэрхэдөө «шэбэнэн һагад»).

Манай драматургнууд, илангаяа дүй дүршэл ехэтэй драматургнууд нэгэ акттай пьесэнүүдые үшөөл үсөөнөөр бэшэнэ. Хүдөөгэй клуб ба Культурын байшангууд иимэ пьесэнүүдэй дутуу байһан дээрэһээ зүжэг наада тон багаар табина, үгышье һаа огто табинагүй. Арадай творчествын байшан эстрадна сборнигуудые элбэгээр гаргахын түлөө энэ гэхэ ажал хэнэгүй, бэлигтэй ба мэргэжэлтэй драматургнуудта пьесэ бэшүүлхэ талаар ямаршье хэмжээ абанагүй.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленум ороной хүдөө ажахые эрид ехээр дээшэлүүлхэ зорилго табяа. Тиимэһээ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд тухай эрхим һайн пьесэнүүдые олоор бэшэжэ гаргаха гээшэ шухала удхашанартай хэрэг болоно. Манай драматургнууд, эхилэн бэшэгшэд бүхы хүсэ шадалаа энэ хүндэтэ хэрэгтэ зорюулха аабза гэжэ найдагдана.

Ш. Чимитдоржиев.

Фотокружок эмхидхэгдээ

Бичурын аймагай Бага-Куналейн дунда һургуулиин һурагшад өөһэдынгөө хүсөөр электрическэ болон элдэб приборнуудые бэлдэһэн байна. Энэ һургуулиин дэргэдэ фотокружок һаяхан эмхидхэгдээ. Эндэ физикын багша Л. А. Мясниковой үүсхэлээр уран гоёор зохёогдоһон фото-альбом хэгдээ. Тус альбом соонь һурагшанарай туристска аяншалгые тодоор харуулһан олон фотозурагууд бии.

С. Федоров.

Наукын туйлалтануудые хүдөө ажахыда нэбтэрүүлхэ

Торфо-нэгшээгдэмэл горшоогхонуудые яажа хэхэб?

Овощной культурануудай рассадые торфо-нэгшээгдэмэл горшоогууд соо ургуулга—овощь ургуулгын ашаг ехэтэй, түрүү агрономическа арга болоно. Энээниие колхозууд ба совхозуудта үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумээр һайшаагданхай.

Энэ шэнэ прогрессивнэ арга нигэдэ һайн үрэ дүнтэй байха юм. Торфо-нэгшээгдэмэл горшоогууд соо таригдаһан рассада һайнаар ургадаг. Рассадые поли дээрэ һуулгахада хүсэ ехэтэйгээр ургаһан үндэһэниинь гэмтээгдэдэггүй ба шэнэ газарта ургамал нэгэшье үдэр һаагүй саашадаа ургадаг байна.

Торфо-нэгшээгдэмэл горшоогууд тэжээлэй бодосуудай запасаар элбэг байдаг. Ургамалнууд ургажа байха үе соогоо таһалдалгүй тэжээл абадаг юм. Иимэ горшоогууд соо таригдаһан рассадые һураггүй ехээр ургаһан хойнонь поли дээрэ һуулгаха болохо байдагаараа үлүү һайн байна. Жэшээнь, рассадые юрын аргаар тарихадаа зургаан набшаһатай болоходонь полидо һуулгаха гэжэ дурадхагдадаг байгаа һаа, энэ арга хэрэглэхэдэ рассада найман набшаһатайдаа полидо һуулгагдадаг байха юм. Тиимэһээ торфо-нэгшээгдэмэл горшоогууд болбол парнигууд соогоо байхадаа рассадын үргэнөөр ургаха ба һураггүй эртэ овощиин ургаса абаха арга боломжо олгодог байна.

Рассадые горшоогууд соо тарилга үргэнөөр хэрэглэн, Москва шадарай колхозууд овощиин үндэр баян ургаса абана. Жэшээлхэдэ, Дмитровскэ районой «Колос» гэжэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриһөө 450 центнер, Ухтомско районой Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз—332 центнер эртын капуста, Мытищинскэ районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 286 центнер эртын капуста ба 254 центнер помидор хуряаһан байгаа. Московско областиин Горькиин нэрэмжэтэ совхоз овощной культурануудай тогтууритай, үндэр ургаса хуряана. Нэгэ гектар овощһоо 70—80 мянган түхэригэй олзо доход абана. Энэнь горшоогүйгөөр таригдаһан рассадаар ургуулагдаһан ургасаһаа абтаһан олзо доходһоо 40—50 мянган түхэригөөр дээшээ байха юм. Тиихэтэй хамта горшоогууд соо рассадые ургуулхада гектар бүридэ гаргашалагдаха нэмэлтэ гаргашанууд 1200 түхэригһөө дээшэ бэшэ байдаг юм.

Торфо-нэгшээгдэмэл горшоогууд иимэ эрилтэнүүдые хангаха ёһотой: рассадые полидо һуулгаха болотор өөрынгөө формые хубилгахагүй, шииг нойто ба шухала хэрэгтэй тэжээлэй бодосуудые бэедээ шэнгээдэг байха, ургамалай үндэһэнэй ба агаарай һайнаар дабан гарахаар байха зэргэтэй.

Торфо-нэгшээгдэмэл горшоогууд юрэнхыдөө нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй холисонуудаар хэгдэдэг байна. Горшоогхонуудай агшуун ба бүхэ байхын тула тэрээниие хэхэ холисонуудта дэгнүүлэй шорой, үхэрэй шабааһан гү, али горхоной бур нэмээгдэдэг юм.

Горькиин нэрэмжэтэ Москва шадарай овощной совхозой главна агроном Н. А. Филатов ажахыда ямар материалнуудай бии байһанһаа дулдыдажа, холисонуудые хэхэ гурбан рецепт дурадхана. Жэшээнь, холисые иимэ рецептээр хэжэ болохо юм: һайса үжэһэн, доро газарай торф—шэгнүүриин долоон хуби, үжэһэн наг шэбхэ—хоёр хуби, горхоной бур гү, али дэгнүүлэй шорой—нэгэ хуби ба үхэрэй шабааһан—нэгэ хуби.

Дундуур ба орой эдеэлэдэг капустын рассада тарихын тулада хэгдэһэн нэгэ кубометр иимэ холисодо 1,5 килограмм аммиачна селитрэ, 1,7 килограмм суперфосфат, 0,6 килограмм хлористо кали, 2 килограмм извёстко, помидорой рассада тарихын тула—1,5 килограмм аммиачна селитрэ, 3,2 килограмм суперфосфат, 1 килограмм хлористо кали, үгэрсын рассада тарихын тула—0,8 килограмм аммиачна селитрэ, 1 килограмм суперфосфат, 0,5 килограмм хлористо кали, 1 килограмм извёстко нэмээгдэдэг байна Холисонуудые хэхэ ондоошье рецептнүүд агрономическа литература соо дурадхагдана. Теэд эдэнь өөрынгөө составаар дээрэ хэлэгдээшэдэл адлирхуу байха юм.

Холисонуудые хэхын урда тээ торф ба үжэнхэй шэбхые 2 сантиметр диаметрын нүхэнүүдтэй һагшуураар һагшаһанай һүүлээр гүсгаар таарyулагдаһан хайрсаг гү, али корыто соо хэдэг байна. Холисодоо аммиачна селитрэ, хлористо кали ба үхэрэй шэбхэ нэмэдэг юм. Горшоогуудые хэхэ үедэ холисонуудай шииг нойтониинь 70—75 процентһээ ехэ бэшэ байха ёһотой. Горшоогууд шииг нойто ехэтэй байхадаа формоёо алдадаг, шииг нойто багатай байхадаа бутаран һадаг байна. Горшоогуудай ехээр нигтарһан байгаа һаань, ургамалнуудай үндэһэн тэрэниие мууса дабажа гарадаг юм. Үбэлэй үедэ холисонуудые шиигтүүлхын тула халааһан уһан нэмээгдэдэг, горшоогуудые хэхэ гэһэн холисонууд һайса худхагдадаг. Имагтал эдэ бүгэдын бэелүүлэгдэбэл, һайн шанартай горшоогуудые хэхэ услови байгуулагдаха байна.

Торфо-нэгшээгдэмэл горшоогууд элдэб янзын системын станогуудаар хэгдэдэг. Гараар хүдэлгэгдэдэг станогууд МТС бүхэнэй заһабарилгын мастерскойдо хэгдэжэ шадагдаха юм. Мүнөө манай промышленность бүтээсэ ехэтэй механизированнэ станогуудые бүтээн гаргажа эхилээ.

Хэрбээ ажахыда һайнаар бэлэдхэгдэһэн хүсэд хүрэхэ хэмжээнэй торфын үгы байгаа һаань, органо-минеральна горшоогуудые хэжэ болохоор органическа үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэ шухала. Энэ зорилгоор торфо-наг шэбхын ба бусад ондоо холисонуудые амжалтатайгаар хэрэглэхэдэ болохо гэжэ үтэгжүүлгын, агротехникын ба агропочвоведениин талаар научно-шэнжэлэлгын Бүхэсоюзна институт тодорхойлоо. Компостнуудаар хэгдэһэн органо-минеральна горшоогууд соо таригдаһан капустын ба помидорой рассада холисонуудаар хэгдэһэн горшоогууд соо таригдаһан рассадада орходоо ехэнхидээ һайнаар ургана гэжэ туршалгануудаар тодорхойлогдонхой.

Торфо-нэгшээгдэмэл компостнууд һайса үжэһэн ба һалхидуулагдаһан торфоор хэгдэдэг юм. Компостнуудые хэхын тула адуунай шэбхэ хэрэглэхэдэ һураггүй һайн байдаг. Шэгнүүрэй талаар нэгэ хуби торфодо хоёр хуби наг шэбхэ абадаг байна. Компостдо оруулагдаһан торф ба наг шэбхын нэгэ кубическа метр холисодо 25 килограмм фосфоритна гурил, 3—4 килограмм татагдаһан известняк гү, али известково туф, 0,8 килограмм хлористо кали нэмэдэг юм. Фосфоритна гурилай үгы байгаа һаань, 100 килограмм суперфосфат нэмээгдэдэг.

Компост тэгшэ газар дээрэ гурба—дүрбэн метр үргэнтэйгөөр, нэгэ хахад—хоёр метр үндэртэйгөөр ябталагдадаг юм. Компостын хэмжээнһээ боложо, утань элдэб янзын байдаг. Түрүүн 30—35 сантиметр зузаанаар торф хэгдээд, дээрэ заагдаһан хэмжээнэй минеральна үтэгжүүлгэнүүдтэй худхагдадаг. Торф дээрэ 15—20 сантиметр зузаанаар наг шэбхэ хэгдээд, дээрэһээнь нимгэхэнээр шорой адхагдадаг юм. Наг шэбхэдэнь минеральна үтэгжүүлгэнүүд нэмээгдэдэггүй. Тиин саашадань мүн лэ нимэ гуримтайгаар компостынгоо дээрэ заагдаһан үндэртэй болоторынь торф ба наг шэбхэеэ хэдэг байна.

Торфын үгы һаань, компостые наг шэбхээр хэдэг юм. Тиихэдээ тэрээндээ хэршэгдэһэн соломо гү, али гүмнөөгэй үлэгдэлнүүдые (мэхиинэ, һагшадаһа) нэмэхэ хэрэгтэй. Доронь оёор хэхын тула соломын орондо хюрөөгэй хибэдэһэн хэрэглэгдэжэ болохо байна. Нэгэ кубометр наг шэбхэдэ 50—75 килограмм дэгнүүлэй шорой, 25—80 килограмм фосфоритна гурил гү, али 5—7 килограмм суперфосфат нэмээгдэдэг. Наг шэбхэ ба шорой үетүүлэн обоологдодог. Компостнуудые обоолходоо нигтаруулжа болохогүй.

Торфо-нэгшээгдэмэл компостнууд нэгэ хахад—хоёр һараһаа бага бэшэ болзор соо, наг шэбхэ-шоройгоор хэгдэһэн компостнууд гурба—дүрбэн һара соо бэлэн болодог юм. Компостнуудай бүри түргэнөөр бэлэн болохын тула тэрэниие обоолходоо шэнэ наг шэбхэ бэшэ, харин дутуу үжэһэн наг шэбхэ хэхэ гэжэ дурадхагдана.

Торфо-нэгшээгдэмэл горшоогуудые февраль—март һара соо олоор хэдэг байна.

Энэ үе болотор компостые гэдхэн байлгаха гээшэ тон шухала. Энэ хадаа тэрээниие бутаруулга ба гэдхээлгэдэ үлүү гаргаша хэхэ ябадалһаа зайсуулдаг юм. Үбэлэй хүйтэнэй болоходо обоолоотой компостые соломо, торф, хюрөөгэй хибэдэһэн гэхэ мэтээр 30—40 сантиметр зузаанаар хушаха шухала.

Горшоогуудые хэхын тула компостые нэгэ захаһаань, дээрэһээнь дооро хүрэтэр абадаг юм. Тиихэдэ компостые худхажа, нэгэ янзын болгохо арга олгодог байна. Бэлэн болоһон компостдо ямаршье минеральна үтэгжүүлгэ нэмэдэггүй юм. Хэрбээ компостын шииг нойто багатай байгаа һаань, дээрэнь уһа нэмэдэг байна.

И. Мамченков, хүдөө ажахын наукануудай кандидат,
А. Ермолаева, научна сотрудник.

Чехословацко-советскэ хани барисаанай һара дүүрэбэ

ПРАГА, декабриин 13. (ТАСС). Чехословацко-советскэ хани барисаанай һара үсэгэлдэр дүүрээ.

Һарын үедэ түсэбөөр бэелүүлэгдэһэн хэмжээ-ябуулгануудта тус ороной олонхи ажалшад хабаадаа гэжэ чехословацко-советскэ хани барисаанай союзай генеральна секретарь Олег Гомола хэлэбэ.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойдо зорюулагдаһан митингнүүд областной ба районно центрнүүдтэ болоһо, тэдээндэ 2 миллион гаран хүн хабаадаа. «Хани барисаанай ба эб найрамдалай послани» гэжэ заншал болоһон эстафетэдэ энэ жэлдэ 97 мянган хүн хабаадаба.

Славакида декабриин 6 хүрэтэр 10 мянган лекци ба элидхэлнүүд уншагдаба. Тэдээнние миллион гаран хүн шагнаһан байна. «Советскэ Союзтай хамтадаа—бата бэхи эб найрамдалай түлөө!», «Хани барисаан, харилсан туһалалсалга ба дайнай хойто тээхи хани харилсаан тухай чехословацко-советскэ договорой 10 жэлэй ой», «Комсомол тухай», «Советскэ промышленность табадахи табанжэлдэ» ба бусад элидхэлнүүд һарын туршада уншагдаа.

Декабриин 6 хүрэтэр Чехословакиин предприятинууд дээрэ 546 конференци үнгэргэгдэжэ, ажалай советскэ түрүүшүүлэй хүдэлмэриин методууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Эдэ конференцинүүдтэ 32 мянган хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүд хабаадаа. Советскэ хүдөө ажахын түрүүшүүлэй хүдэлмэриин методууд тухай 83 конференци Словакиин хүдөө ажахын единэ кооперативуудта үнгэргэгдэбэ.

Франциин Национальна суглаанай бүлэг депутадууд Польшодо ерээд байна

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшодо ерээд байгаа Франциин Национальна суглаанай депутадууд үсэгэлдэр Польско Арадай Республикын сеймын депутадуудтай уулзаба. Польско ба французска депутадууд һаналаа мэдэлсэхэ, Польшын болон Франциин хоорондохи хани барисаанда хамаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ аргатай байгаа.

Гадаадын оронуудтай культурна хани харилсаанай польско комитет Польшодо ерээд байгаа Франциин Национальна суглаанай депутадуудай хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ. Польско Арадай Республикын сеймын депутадууд, культурын ба наукын түлөөлэгшэд уулзалга дээрэ тэрэшэлэн байлсаба.

Президент Хо Ши Минэй интервью тухай вьетнамска информационно агентствын мэдээсэл

ШАНХАЙ, декабриин 13. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентство «Шведскэ корреспондентдэ президент Хо Ши Минэй хэлэһэн мэдүүлгын удхашанар» гэһэн гаршагтай статья дамжуулба. Шведскэ газетын корреспондентдэ Хо Ши Минэй үгэһэн харюу бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэмжэгдээ гэжэ статья соонь хэлэгдэнэ. Франциин ба бусад оронуудай эб найрамдал хүсэгшэ арадууд Хо Ши Минэй мэдүүлгые һайшаана. Тиихэдэ уласхоорондын реакци хэсүү бэрхэ байдалда ороһон байна.

Манай арми ба арад бэеэ даанхай байдалай, эб найрамдалай түлөө эрид шангаар тэмсэнэ гэжэ тус статья соонь хэлэгдэнэ. Хэрбээ Вьетнамай бэеэ даанхай байдалые французска правительство мүнөө үнэхөөр хүндэлөөд, энэ дайнда эсэс табихын тула вьетнамска арадай правительствотай хэлсээ хэхээр бэлэн байгаа һаань, Вьетнамай Демократическа Республикын арад ба правительство французска дурадхалые абахаар бэлэн байна.

Мүнөө Франциин болон бусад оронуудай ажалшадһаа гадна, буржуазиин зарим хубинь Вьетнамдахи дайнда эсэргүү тэмсэнэ. 1948 ондо Французска Национальна суглаанда парламентын гэшүүд-коммунистнуудые тоолонгүйгөөр, политическэ элдэб партинуудай табан гэшүүд—депутадууд Вьетнамдахи агрессивнэ дайе буруушаажа үгэ хэлэһэн байгаа һаа, энэ жэлдэ депутадууд-коммунистнуудые тоолонгүйгөөр, политическэ элдэб партинуудай 151 депутадууд энэ дайе буруушаажа үгэ хэлээ.

Вьетнамска арад бэеэ даанхай байдалай ба эб найрамдалай туглые үндэр дээрэ үргэн ябана. Тэрэ хадаа Франциин, французска колонинуудай ба дэлхэйн бусад оронуудай арадуудай ехэ дэмжэлгэ абана. Манай арадай хүсэн эбдэршэгүй юм гэжэ олон жэлэй тэмсэл харуулаа.

Президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ тушаа мэдээсэлнүүд

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 12. (ТАСС). ООН-эй Ассамблейн сесси дээрэ президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгые шэнжэлэн, «Нью-Йорк геральд трибюн» газетын шэнжэлэгшэ Стюарт Олсоп иигэжэ мэдүүлнэ. «Американ уласхоорондын хараа бодолые анхаралдаа абаа һаа», Эйзенхауэрэй иимэ үгэ хэлэхэнь тон шухала байна. Энэ үгэ соо табигдаһан эрилтые Советскэ Союзай зүбшөөжэ магадгүй «аюулай байбашье», иимэ үгэ Эйзенхауэр хэлэбэ.

ООН-до Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгые шэнжэлэн, «Бизнес Уик» журнал иигэжэ бэшэнэ: «США атомна энергиие хинаха проблемэ шиидхэлгые шэнээр хаража үзэхөөр бэлэн гэжэ Эйзенхауэр дэлхэйдэ мэдүүлбэ. США тон һайн, шэнэ хоёр алхам хэбэ: «атомна энергиие хинаха тухай бүхы асуудалаар ородуудтай тусхай бэшэ зүблөө хэхэ ба хэрбээ Москвагай зүбшөөгөө һаань, өөрынгөө бутардаг материалнуудай багахан болошобье, удаа дараалан ехэ болохо хубиинь ООН-эй тусхай органдо үгэхэ юм гэжэ Эйзенхауэр найдуулба. ООН-эй энэ орган промышленностьда атомна энерги хэрэглэхэ талаар хүдэлмэрилхэ байна».

Эдэ дурадхалнууд «Маршаллай түсэбые бэелүүлжэ эхилһэн сагһаа хойшо США-гэй нэрэ хүндые хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр үргэхэ байна» гэжэ «Бизнес Уик» баталан хэлэнэ.

«ООН-до США-гэй президентын үгэ хэлэһэнэй үндэһөөр», Бермудта агууехэ гурбан гүрэнэй хэһэн зүблөөн удхагүй болгогдоо гэжэ журнал бэшэнэ. «Холбоото Штадууд баруун зүгэй политика ябуулна гэжэ американска арадта, мүн бүхы дэлхэйдэ» Эйзенхауэр мэдүүлбэ.

«Москва атомна асуудалнуудаар США-гэй ба Россин хоорондо тусхай бэшэ ямар нэгэн хэлсээ хэхые зүбшөөжэ магадгүй байна гэһэн һанамжые журнал мэдүүлбэ. Эдэ хэлсээнүүдэй ямар нэгэн үрэ дүн үгэхэнь мэдэгдэнэгүй». Энэ ехэ проблемые горьтойгоор, мүн удаан сагаар зүбшэн хэлсэлгэдэ Эйзенхауэрэй үүсхэл хүргэжэ болохо юм.

ЛОНДОН, декабриин 12. (ТАСС). Пресс Ассошнэйшн агентствын парламентска корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, «пацифистнууд-лейбористнуудай нэгэдэлэй» национальна соведэй заседани Английн общинануудай палатада болобо. Иэйтсын түрүүлэлгэ доро болоһон энэ заседани дээрэ резолюци абтаба. Бүрин хиналта тогтоожо, атомна зэбсэг үгы хэхэ принцип баталан абаха тухай һанаашалга ООН-до Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ соо байхагүй юм гэжэ тус резолюци мэдүүлнэ. «Тиимэ хиналтагүйгөөр, дэлхэй дээрэ буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар бодото хэмжээнүүд бэелүүлэгдэхэ аргагүй гэжэ һананабди» гээд тэрээн соонь хэлэгдэнэ.

«Таймс» газетэ хадаа хэлсээ хэхэһээ гадна, амгалан зорилгоор атомна энерги хэрэглэхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн тодорхой зарим ябуулгануудые бэелүүлхэ арга олохо» гэһэн һэдэлгые Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ соо харана. «Эйзенхауэр олониитын һанаа амаруулхын тула ямаршье дурадхал оруулаагүй» гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ. Тиимэһээ, зүүн ба баруун зүгэй хоорондохи харилсаануудые һайжаруулха замаар тэрэнэй яажа ябаха байһанине мүнөө тухайлжа мэдэхэнь бэрхэтэй байна» гэжэ мэдүүлнэ.

Английн информациин центральна бюрогой дамжуулһанай ёһоор, «атомна энерги тухай дурадхал оруулхадаа, Эйзенхауэр һайн һанаата үүсхэлые хүтэлбэри болгоо», гэжэ «Манчестер Гардиан» газетэ тоолоно.

Эйзенхауэрэй дурадхалые бэелүүлгэ оронуудай хизаарланги хани харилсаанда хүргэхэ байгаа гэжэ баталан хэлээд, тус газетэ иигэжэ мэдүүлнэ: «Энэ хизаарланги хани харилсаан атомна энергидэ уласхоорондын бүрин гүйсэд хинал тогтоохо ба буу зэбсэгүүдые хуряаха ябадалда хойшодоо хүргэхэ гү? Хүргөөгүй һаа, тэрэ хани харилсаан уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада ба эб найрамдал бэхижүүлгэдэ оройдоошье туһалхагүй байна. Атомна материалнуудта уласхоорондын органой бүрин хиналта табяагүй сагта, тэдэнние һандаргалгын дайнай зорилгоор хэрэглэхэ аюул хододоо байха юм».

«Нью Стейтсмен энд Нейшн» гэжэ недели бүриин газетэ Эйзенхауэрэй дурадхалые «тодорхой бэшэ, хангалтагүй, зарим талаараа огто хэрэггүй» гэжэ нэрлэнэ. «Амгалан зорилгоор атомна энерги хэрэглэлгэдэ хиналта хэхэ шэнэ органиие байгуулха тухай дурадхалые тус газетэ иигэжэ тайлбарилна: «Атомна зэбсэгэй талаар Холбоото Штадуудай булюу байдалда эсэс табигдаа».

ПАРИЖ, декабриин 12. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ тухай шэнжэлэлгэ хэхэ зуураа, парижска радио Эйзенхауэрэй дурадхалнуудта «пропагандын зүйлнүүд» нилээд ехэ бии гэжэ мэдүүлнэ. «Комба» газетын шэнжэлэгшэ Франсуа Куртн гэгшын һаналаар, психологическа дай ябуулха талаар иимэ үүсхэл гаргахыень президент Эйзенхауэртэ тэрэнэй советнигүүд дурадхаһан байна. Германска проблемэ тушаа 4 талын зүблөө зарлахые зүбшөөхэдөө, оронууд баруун гүрэнүүдые ханада шахаба.

ОТТАВА, декабриин 12. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблей дээрэ президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ тухай мэдээсэхэ зуураа, Канадын премьер-министр Сен-Лоран үсэгэлдэр общинануудай палатада иигэжэ мэдүүлбэ: «Президентын хэлэһэн үгын бодото текстые нарин һайнаар шудалаагүй һаа, тэрэнэй дурадхалые үргэнөөр шэнжэлжэ болохогүй байна».

СТОКГОЛЬМ, декабриин 12. (ТАСС). «Стокгольмс-Тиднинген» газетэ иигэжэ заана: Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ «дэлхэйдэ ойрын хүгжэлтэ хэхэ ябадалда үнэхөөрөө шухала, түүхэтэ үгэ яабашье бэшэ байна». Эйзенхауэрэй табиһан түсэб «атомна зэбсэг хэрэглэлгые хизаарлаха ба хорихо тухай асуудалда огто хамаагүй юм» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

«Президент һонирхолтой ямаршье мэдээсэл хээгүй» гэжэ «Дагенс Нюхетер» газетын түрүү бэшэг соо хэлэгдэнэ. Тус газетын һанаһанай ёһоор, хэлэһэн үгэ соогоо Эйзенхауэр «атомна хиналта тухай асуудалаар шэнэ лини» дурадхаба. Гэбэшье, «ямар нэгэн бодото дүнгүүдые энэ линиин туйлаха тухай хэлэхэнь бэрхэтэй байна» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэдэ зорюулагдаһан түрүү бэшэг соогоо, «Моргон-Тиднинген» газетэ «Эйзенхауэрэй түсэбые» «Маршаллай түсэбтэй» сасуулна, тэрэниие хэрэглэхэ гэжэ уряална.

КОПЕНГАГЕН, декабриин 12. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ тушаа түрүү бэшэг соогоо, «Политикен» газетэ иигэжэ бэшэнэ: Эйзенхауэрэй шэнэ дурадхал, мүн бүхы дэлхэйн «туһаламжын фонд» байгуулха гэһэн тэрэнэй урдын түсэб «авторые алдаршуулмаар гайхамшагта ухаан бодолтой байна». Гэбэшье, энэ дурадхал «үнэн байдалһаа зугадаһан» ябадал болоно.

Атомна энерги тушаа Эйзенхауэрэй табиһан түсэбые шэнжэлэн, «Информашон» газетэ болбол энэ түсэб «уласхоорондын үндэһэ һуури дээрэ атомна асуудал зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэ түрүүшын алхам болохо магадгүй» юм гэжэ тоолоно.

«Социал-демократен» газетэ түрүү бэшэг соогоо Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгые һайшаана. Гэбэшье, тэрэнэй дурадхалнуудай хизаарланги шэнжэтэй байһаниие тэмдэглэнэ.

МОНТЕВИДЕО, декабриин 11. (ТАСС). Президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ тухай мэдээсэхэ зуураа, уругвайска «Хустисия» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Арадууд атомна зэбсэг хорихые ба тэрэниие түрүүшээр хэрэглэһэн этэгээдые сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохые эринэ. Гэбэшье, Эйзенхауэр энэ эрилтэ хаража үзэхые арсажа байна».

БРЮССЕЛЬ, декабриин 11. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгые «Драпо Руж» газетэ түрүү бэшэг соогоо шэнжэлнэ.

«Хүнүүдые олоор хюдалгын буу зэбсэг дары хорихо тушаа хэлсээн тухай асуудал Эйзенхауэрэй үгэ соо табигдаагүй,—гэжэ газетэ бэшэнэ, —США хадаа СССР-эй саг үргэлжэ табижа байгаа тодорхой дурадхалнуудые эрид шангаар буруушаана гэжэ энэнь этигүүлнэ.

Атомна энерги тушаа «уласхоорондын органиие» байгуулха гэжэ дурадхахадаа, Эйзенхауэр «Атомна энерги үйлэдбэрилгэдэ американецуудай монополи хэбээрнь байлгаха зорилготой хуушанай «Барухын түсэбые» миил шэнэдхэн табина».

ДЕЛИ, декабриин 12. (ТАСС). Индиин информационно бюро иигэжэ дамжуулна:

Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгые шэнжэлхэ зуураа, «Таймс оф Индиа» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Сүлөөтэ дэлхэй хэдэн жэлэй урда тээ байхаяа болиһон американска монополиһоо хойшодоо дулдыдажа шадахагүй юм. Советскэ Союзтай лаб һайнаар хэлсээ хэхэ гээшэ гансахан найдабари болоно».

Американска тала Паньмыньчжоньдохи хэлсээ таһалба

Корейско-хитадай делегациин коммюнике

ПЕКИН, декабриин 13. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Паньмыньчжоньдохи зүблөөндэ хабаадагша корейско-хитадай делегациин коммюнике дамжуулба. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: декабриин 12-то американска түлөөлэгшэ Артур Дин Корей тушаа политическэ конференци зарлалгада хамаатай асуудалнууд тушаа хэлсээе тодорхой бэшэ сагаар таһалаад, заседанинуудай залые орхижо гараба.

Заседаниин эхеэр үгэ хэлэһэн корейско-хитадай талын түлөөлэгшэ Ки Сук Бок конференци дээрэ голосовани хэхэ тухай американска дурадхалые буруушаагаа. Политическэ конференци дээрэ шиидхэбэринүүдые абахадаа, тала бүхэн нэгэн бүхэли боложо голосовалха, тиихэдээ эдэ шиидхэбэринүүд гар табиһан американска талын гүрэнүүдтэ хамаадаха ёһотой гэжэ американска түлөөлэгшэд дурадхаба. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, хэрбээ нүгөө тала гадаадын сэрэгүүдые Корейһээ гаргахые хараалһан дурадхалай түлөө голосовалаа һаа, США-гэй правительство иимэ дурадхалые һайшаанагүй гэжэ мэдүүлээд, тэрэниие бэелүүлхэеэ арсажа, тиин Корейһээ өөрынгөө сэрэгүүдые гаргахагүй байжа шадаха юм. Корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэжэ нүгөө талын зүбшөөгөөшье һаань, урда корейскэ правительство энэ шиидхэбэриие зүбшөөхэгүй, тэрэниие дүүргэхэеэ арсаха тухай мэдүүлжэ шадаха байна. Тиин американска тала конференци дээрэ абаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ ябадал хангажа яажа шадаха гээшэб гэжэ Ки Сук Бок асууба.

17 гүрэниие түлөөлһэн Дин тодорхой условитойгоор нейтральна гүрэнүүдые конференцидэ урихые зүбшөөгөө гэжэ Ки Сук Бок мэдүүлбэ. Тиихэ зуураа, Динэй түлөөлжэ байһан Урда Корейн гадаадын хэрэгүүдэй министр политическэ конференцидэ ямар нэгэн нейтральна гүрэнэй хабаадалгые эрид шангаар буруушааһан байна. Динэй гү, али Урда Корейн гадаадын хэрэгүүдэй министрын—эдэ хоёрой аляанайнь үгэдэ этигэлтэй гээшэб?

Корейско-хитадай талые хардаһан үгэ хэлээд, Дин табигдаһан асуудалнуудта харюу үгэхэеэ зайсаба.

Дин табигдаһан асуудалнуудта харюу үгэжэ шадахагүй юм, ушарынь тэрэ хадаа политическэ конференциин шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ ябадалһаа зайсаха, ерээдүйдэ эдэ гүрэнүүдэй хорото ябуулгануудые хэхэ үндэһэ бэлэдхэхэ арга зарим гүрэнүүдтэ үгэхэ гэһэн американска талын зорилгые элирүүлхэ байгаа.

Хоёрдохёо үгэ хэлэхэ зуураа, Дин хадаа тэрэнэй «дурадхалнуудай проектые» һайшааха гэжэ Корейско-хитадай делегациие баалаба, үгы һаа, хэлсээ таһалхаб гэжэ занаба. Өөрынгөө һанаһаниие туйлажа шадангүйгөөр, Дин хэлсээе тодорхой бэшэ сагаар таһалаад, заседанинуудай зал орхижо гараа.

Американска түлөөлэгшын ааша хадаа зүблөө таһалха зорилготой американска талын үни хада табиһан түсэбүүдые элирүүлнэ. Иимэ арга хэрэглэжэ, американска тала корейско-хитадай талые айлгаха, политическэ конференци зарлуулхагүй гэжэ оролдоно».

Генерал Тэйлорэй мэдүүлгэ

БЕРЛИН, декабриин 13. (ТАСС). Баруун германска радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Корейдэхи американска 8-дахи армиин командалагша генерал Тэйлор хадаа урда корейскэ шэнэ 2 дивизи бүридүүлэгдээ, мүнөө урда корейскэ армиин составта бүхы дээрээ 18 дивизи ороно гэжэ мэдүүлбэ.

Хүгжэмэй училищида

Улан-Удэ городто хүгжэмэй училищи эмхидхэгдэһээр ехэшье үни болоогүй. Гэбэшье, тус училищи хүгжэмэй искусствода бурят-монгол арадай тон ехэ дуратай байһые эли тодоор гэршэлээ.

Училищиие дүүргэжэ гараһан хэдэн зуугаад хүгжэмшэд хүгжэмэй, дуунай кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдөөр, Культурын байшангуудые даагшадаар, һургуулинуудта хүгжэмэй багшануудаар хүдэлмэрилнэ.

Тус училищида һураһан Р. К. Петрова, Ч. Г. Генинов, А. С. Ильин, Ц. Г. Шагжин, М. Н. Степанова гэгшэд РСФСР-эй габьяата артистнар, А. Т. Карпов, Б. Н. Вампилов болон бусад БМАССР-эй габьяата артистнар болоһой.

Энэ жэлдэ студентнэрэй олонхинь хүдэлмэришэдэй ба колхозниגуудай бүлэнэрһөө ороһон байна. Республикын холын аймагуудһаа ерэһэн залуушуул хүгжэм һайнаар шудална. Курумканай, Баунтын, Яруунын аймагуудһаа залуушуул олоороо һуралсана. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин урда эдэ аймагуудта хүгжэмэй культурын удхашанарые оройдоо мэдэдэггүй байһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухаршэбэрэй аймагай колхозница байһан, мүнөө гурбадахи курсын виолончелистка-комсомолка Цыренсу Дашиева ородой классигуудай зохёолнуудые бэеэ даагаад гүйсэдхэжэ байна. Тэрээндэ 4-дэхи курсын студентка Алла Давыдова аккомпанировалжа һууна.

М. Минеевэй фото.

И. Аптекарев, И. Шмелев гэгшэдэй концерт

Пианист Игорь Николаевич Аптекарев манай ороной бэрхэ пианистнуудай нэгэниинь юм. Тэрэ хадаа Московско гүрэнэй консерваторидо профессор С. Файнбергдэ заалгажа байхадаа, 1932 ондо болоһон хүгжэмшэдэй Бүхэсоюзна конкурсда нэгэдэхи һуури эзэлһэн байгаа.

Нүхэр И. Аптекарев хорин жэлэй турша соо творческоор ажаллаха зуураа, Москваһаа эхилээд Сахалин хүрэтэр байһан олохон городуудай үргэн ниитэ ажалшадта концертнүүдые харуулһан байна. Тэрээнэй репертуарнь саг үргэлжэ шэнэлэгдэжэ байдаг. Репертуар соонь Глинка, Мусоргский, Чайковский, Рахманинов, Шопен, Бетховен болон советскэ хэдэ хэдэн композиторнуудай зохёолнууд ородог.

Декабриин 13-да Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын байшан соо И. Аптекарев, И. Шмелев гэгшэдэй концерт болоо. Концертдэ Улан-Удэ городой ажалшад олоороо ерээ.

Советскэ композитор Н. Раковай зохёоһон классическа трелюдые И. Аптекарев бэрхээр гүйсэдхөө. П. Чайковскиин «Баркаролла», «Тройка» гэжэ зохёолнуудые нүхэр Аптекаревэй гүйсэдхэхэдэ хүнүүд ехэтэ һонирхон сэдьхэлээ ханан шагнабад. Композиторнууд М. Мусоргский, С. Рахманинов, Ф. Шопен гэгшэдэй хэдэ хэдэн зохёолнуудые бэлигтэй пианист мүн лэ шадамараар гүйсэдхөө. «Ракочи» гэжэ венгерскэ марш хүнүүдые мүн лэ һонирхуулаа.

Эстрадада наадагшадай Бүхэсоюзна конкурсын лауреат Иван Дмитриевич Шмелев (баритон) концертдэ И. Аптекаревтэй хабаадалсаха зуураа, советскэ композиторнуудай олохон дуунуудые дуулаа. Композитор Захаровай «Ой туманы, мои растуманы» гэжэ дууе гүйсэдхэхэдөө И. Шмелев ойлгосотойгоор хүнэй дура татамаар дуулаа. В. Макаровай «Рос на опушке клен», Ю. Милютинэй «Ленинские горы» гэжэ дуунууд мүн лэ һайнаар гүйсэдхэгдэһэн байна. И. Шмелев тэрэшэлэн композиторнууд И. Дунаевский, В. Соловьев-Седой гэгшэдэй хэдэ хэдэн дуунуудые дуулажа, харагшадай зүгһөө муу бэшэ сэгнэлтэ абаа.

Нүхэр И. Шмелев тухай багахан ажаглалта хэхэ шухала байна. Юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа һайн хоолойтой, һургуулитайшье хүн. Тиибэ ябабашье, нүхэр И. Шмелев өөрынгөө арга боломжые үшөө хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Тэрэ хадаа ехэнхи дуунуудаа һула хоолойгоор дуулажа, шагнагшадые хүсэд һонирхуулаагүй. Энэнь юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, тэрэ хадаа концертдэ наадалгаяа дэн олодуулна, заримдаа нэгэ үдэр соо 2 дахин дууладаг байна.

Тус концертдэ зарим тэды дутагдалнуудай бии байбашье, Улан-Удын ажалшад энэ концертые ехээр һонирхожо, саашадаа иимэ концертнүүдые, илангаяа советскэ искусствын мастернуудай: И. Козловский, С. Лемешев, А. Пирогов, Б. Гмыря, Д. Ойстрах болон бусадай концертые саг үргэлжэ хаража байхые хүсэнэд.

Н. Маторин, БМАССР-эй габьяата артист.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности — 4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00703.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.